

1 Kórínti

Ísu kwíyómpa'a irówana Póro moórá-kwaai aiyayaan-umai ava'moraé-iyá'iyó. miráumai-ima maisuwéna Évésasi-naopa'a ména maanáimbá agaimái Kórínti-naoraa-kwaasi mátímakaiye. Kórínti-naopa'a anón-daopa'a Ákáyaa-marava'a kwáyon-daopa'a Kíríki-kwaasi sáwíva'a máyówasa évaka-Yutaa-kwaasigwara'a máyáapa'an-iyé. ááéma Póro Ísun-aaí kosimátíma'mae iyúwasa Ísuna aampa'á kwégwesa mésa naaémba taaínkaa'a ésa sáwí'a umái máúwana Póro mináimbá iséna maanáimbá agaimái tuwówasa mátímakaawe.

1 kemá Póro maanáimbá agaimaráúmpo ísáaro. Áánútu kwená imáyáavinkemba kembá aantá-kwaasi-i'a umái ításinkena séna Ísu Káráísitin-aaí kosimátíma'mae naauwó séna si'mákaiye. kentáásí kwaási áwí'a Sósénisintave'a súnana maanáúváimá kwéagayaiye. ² Áánútuna kwaási Kórínti-naopa'a máyáawai ísáaro. Áánútu kwendéi-í'a umátínkaraisa'a Ísu Káráísitiye tarúmáimo máyáawai ísáaro. amápa'-maravakewai Ísóigo Ísu Káráísitimpa'a námúnaa kwésewaiye keináraware Áánútu ítátinkariye. Káráísiti miwírá'á kárákwiraiwai éna kentáárákwárá'á kárákwiraiye. ³ Áánútu kentáásivowe Ísóigo Ísu Káráísitiye úwoi túwa'naa ésarai paru kwéumatinkaayantave'a námúnaa kwésune.

4 keinárawatave'a ísámai aasiyaasí Áánútumpa'a súwi kwésune. Áánútu Ísu Káráisitina mayáiyávéna imáyáa éna kwétuwa'naa-imba mindáyave'a Áánútumpa'a súwi kwésune. 5 Ísu Káráisitiye tarúmaimo máyáantavena Áánútu kawe'ó umátínkáimba keinárawapimba anómba urántave'a pó'a kwenáái isé'a kawe'á umái kwésimatimewe. 6 Ísu Káráisitin-ai simátímakaunata tirumpimbá tátoke'a asiramái mé'a pó'a kwenáái kawe'á umái kwésimatime'a 7 Ísóigo Ísu Káráisitimo marapá'ó kumínimba amu'maré'a máyáamba Áánútun-amanko kwétimin-asirayamba maimái tátokaawe. 8 asiramátínkáva'a iyínana póna naaén-kanaamo Ísóigo Ísu Káráisitimo kumínín-kanaa tínana kempímbá sáwí-aimba íma kwéniye. 9 Áánútu sintení'o kwéena kwenááninko kentáásí Ísóigo Ísu Káráisitinte tarútinkaindayavena tááyaraimba sintení'o kwéiwai póna mirá uráiyé.

taaín-taimba uráan-kwasai.

10 kesí kwaásiyono. kentáásí Ísóigo Ísu Káráisitina asirayámbá símakaintave'a asiramái kwésimatimune. mimbórá-áimbá sé'a íma taaínkaarí'a é'a mimbórávimbá mé'a mimbórá-imáyáa é'a mimbórá-máyái máyáaro. 11 keinárawatopakemba moóra-ininko áwí'a Kórówina akúmpákén-kwáásí évakarawai tasimásimesa sésa keiyái aaisan-áimbá kwésesa taaínkaar-umai máyáawe tasimásimakaawe. 12 mináísán-áínkóná ááimba évakarawai sé'a Póro kentáásí anóna'an-iyé sewa'á évakarawai

sé'a Ápórosi kentáásí anónnda'an-iyé sewa'á évakarawai sé'a Pítaa kentáásí anónnda'an-iyé sewa'á évakarawai sé'a Ísu Káráísiti kentáásí anónnda'an-iyé kwésewe. ¹³ Ísu Káráísiti mimbóráwái anónnda'a máyáivo íma taaínkaa'a umái máéro. kemá Póro íma keinárawatave'a imáyáa é'a taaira'á pukáumne. íma kentávé'a ísámai nombá pékaavo Ísuntave'a ísámai nombá pékaawe.

¹⁴⁻¹⁵ évakarawai sé'a Póro kentáásí anóni'a índayavena nombá pésinkariye sevó sé'a sáwívarawai íma nombá pétinkaraunda mindáyave'a Áánútumpa'a súwi kwésune. keinárawapinkemba íma sáwívarawaiman-ivo kae-kwáásí túwí'a Kárísipasiye Káyásiye minkáé'náraiye su'mai nombá pétinke'a sáwívarawaimo ímo pétinkaraundayave'a Áánútumpa'a súwi kwésune. ¹⁶ ánivo moóráwai áwí'a Sétevanasiye kwená akúné nombá pétinke'a imáyáa é'a á'owima íma pétinkaraumne. ¹⁷ Ísu Káráísiti íma simásimena séna nombá pétinkamae naauwó íma simásímakaivo áséi-kwasai simátíma'mae naauwó séna si'mákaiye. Ísu Káráísiti taaira'á pukáin-ainkona ááimba íma ísáavo sé'a Káráísitin-aaí avora'á kwésimatime'a kwaásiti kawer-ímáyáávínkén-áímbá íma sé'a tavisí-áímbá íma kwésimatime'a avora'á Káráísitin-aaí kwésimatimune.

Ísumo pukáimba Áánútuna asirayánkómán-iyé kwaasái.

¹⁸ sáwí'o umáímo kwémaewaina aambó kwégwaraawai Ísu Káráísitimo kwaásiyavenamo

imáyáa éna pukáin-aintavesa sésa úwoi-aimban-iye kwésevo Áánútunopa'o kwégon-amba kwégwaraundawaiya mináintávéta séta Áánútu kwésuwa'naa in-ásíráyámbá iyéyá kwésune. ¹⁹ sáwí'o umáímo kwémaewaina aambó kwégwaraawaiyavena Áánútun-aaí aúváivimba agaimaréna séna

marapá-kwáásí kawer-ímáyáámán-iye
 kwésen-imayaa ánásasuwe'a ó'on-
 o'on-imayaagwara-kwaasiti imáyáa
 maitiyuwánaumne

agaimaréna siráíye. ²⁰ marapá-tántáátávésa kawer-ímáyáá kwéowaiyavena Áánútu séna minímáyáá úwoisan-tantaa'an-iye siráíye. kawer-ímáyáágwáráwái íma aiva'á kwíyasa pósa áamáambo ísaraawai íma aiva'á kwíyasa pósa marapá-tántáátávésa kwaasái símae kwénaaowai íma aiva'á kónááowe.

²¹ Áánútu kawer-ímáyáá éna séna marapá-kwáásí miwítí kawer-ímáyáávínkémbá íma kanaán-umai kesí ááimba suwánanaaowe súmbanivo imáyáa éna séna kesááiyavesa áraire síyawai sáwí'o umáímo máyáampinkemba iyátinkanaumne Áánútu súwata mináséi-kwásái kwésimatimunasaya évakarawai úwoi-aimban-iye kwésewe. ²² Yútaa-kwaasi sésa ímo awánaanda-i'o inatá Ísu Káráisitinaaiyavesa áraireya sénaumne sewasá Kíríki-kwaasi kawer-ímáyáámán-iye kwésen-imayaa kwéavakaa-ombanivo ²³ kesáá Ísu Káráisitimo kentááyávénamo imáyáamo énamo pukáin-ainta kwésimatimunasaya Yútaa-kwaasi

mináimbá isésa Ísu Káráísitin-aaí tínaaemba
 kwéumamewasa Kíríki-kwaasi mináimbá
 Áánútuna kawer-ímáyáávínkén-áimbá isésa úwoi-
 aimban-iye kwésewata ²⁴ Yútaa-kwaasivinkene
 ó'onkaa-kwaasivinkene Áánútu ításinkaraiwaiya
 séta Áánútuna kawer-ímáyáávínkémbá Ísu
 Káráísiti pukáisana Áánútuna asirayánkó
 sáwí'o umáíyaamo máyaundavinkenta
 kwéiyasinkaintaawe. ²⁵ marapá-kwáásí sésa
 Áánútuna imáyáa úwoi-imayaaman-iye kwésen-
 imayaa kawer-ímáyááó póna kwaásiti kawer-
 ímáyááómbá usáyaaitaraiye. kwaási sésa Áánútu
 aamoisayámbá iyémó kwésen-aamoisayanko
 kwaásiti asirayámbá usáyaaitaraiye.

²⁶ kesí kwaásiyono. Áánútumo kwená kwaási-
 i'o umátínkaronka'a máyówaina ááimba imáyáa
 oro. keinárawapimba marapá-kwáásí túranka'a
 kawer-ímáyáágwárá-kwáásí íma sáwíva'a
 máémba moórá-mora-umai mé'a marapá-
 kwáásí túranka'a asirayán-kwáásí íma sáwíva'a
 máémba moórá-mora-umai mé'a marapá-
 kwáásí túranka'a túwí'o kwáyon-kwaasi sáwíva'a
 íma máémba moórá-mora-umai méraawe.
²⁷ marapá-kwáásí sésa úwoi-kwaasiman-
 owe kwésen-kwaasivinkemba Áánútu kwená
 kwaási-i'a umái ítátinkena marapákén-káwér-
 ímáyáágwárá-kwáásí Áánútuna kwaási tuwánésa
 sésa kentáásí kawer-ímáyáá úwoisamban-
 iye sénááontavena Áánútu mirán-kwáásí
 ítátinkaraiye. marapá-kwáásí sésa aamoisayán-
 kwáásímán-owe kwésen-kwaasivinkemba
 Áánútu kwená kwaási-i'a umái ítátinkena

marapákén-ásíráyánkwára-kwáásí Áánútuna kwaási tuwánésa sésa kentáásí asirayámhá úwoisamban-iyé sénááontavena Áánútu mirán-kwáásí ítátinkaraiye. ²⁸ marapá-kwáásí sésa úwoi-kwaasiman-owe sésa simái sáwí'a kwéumatinkaawaiye ímo méraawaiye Áánútu kwená kwaási-i'a umái ítátinkaraiye. marapá-kwáásí sésa anón-kwaasiman-owe kwésenkwaasi ánásanaaontavena úwoi-kwaasivinkemba Áánútu ítátinkaraiye. ²⁹ Áánútu aúranka'a miwí kentúwí'a íma mósá maránááontavena úwoi-kwaasivinkemba Áánútu ítátinkaraiye. ³⁰ Áánútu Ísu Káráisitinte tarútinkaraisa'a máyáawana póna Ísu Káráisiti kentáásí kawer-ímáyááóná ááini'a Áánútu umánkaraiye. Ísu Káráisiti pukáintavena Áánútu kwenaúranka'a arupíya umásinkenaya kwená kwaási-i'a umásinkenaya sáwí'o umáíyaamo máyaundavinkenta maisiyuwéna siráísata máyaumne. ³¹ mináíntávéna naaóvá'á Áánútun-aaí aúváívimba agaimaréna séna moóráwaimo kesúwí'o mósá maránáe sénamo éna íma mirá éna Ísóigo áwí'a mósá maráíno agaimaréna siráíye.

2

Ísu taaira'á pukáin-kwasai.

¹ kesí kwaásiyono. kentópa'o komé'a Áánútun-aaí paárurain-aimba kosimátimewandara'a kesúwí'a maé iyígwáe-aimba íma simátime'a Áánútun-aaí avora'á simátímakaumne. ² ááéma imáyáa é'a sé'a kentópa'a komáénda

íma mirám-baaran-tantaakona imáyáa é'a simátíme'a Ísu Káráisitintave'a imáyáa é'a kentááyáváiyé séna taaira'á pukáin-aine su'mai imáyáa é'a kosimátimenaumne sé'a ³ kentópa'a komáéwandara'a sáá'a kwégowa'a tavaravamá kwéuwa'a aamoisayán-kwáásí mé'a ⁴⁻⁵ aaimó simátimewandara'a Áánútun-aaiyavesamo áraire síyawaina ááimba íma kwaásiti kawer-ímáyáávínkémbán-ivo Áánútuna asirayámpínkémbán-íye sé'a simátíme'a Áánútun-amankona mayáiyé asirayané agaráátinkááwána'a awánaraawe.

Áánútuna kawer-ímáyáágóná kwaasái.

⁶ Áánútuntave'a asiramái máyáawaiyave'a kawer-ímáyáávínkémbá kawer-áimbá kwésimatimune. minkáwér-ímáyááó marapá-kwáásivínkéné marapá'ó kárákwiraawaimo ánásanaaowaivinkene ímanivo ⁷ minkáwér-ímáyááó Áánútumpakemban-íye. Áánútu maramá íma urónka'a séna to'mayaa é'a naaémba paáronana mindá'á kawe'á umátinkainasa ságayan-ayampa'a ménaaowe siráimba kentááyávéna séna minkáwér-ímáyáá aúpá'á makáimba póna kwáyowasa ⁸ marapá'ó kárákwiraawai íma kawe'á umái ísaraawe. ísaresaraai Ísóigo ó'oran-aainkwarawaimba taaira'á íma tuvúwúwana pukáisino. ⁹ mináíntávéna naaóvá'á Áánútun-aai aúváivimba agaimaréna séna Áánútu to'mayaa umái kwembó tirumbó ámén-kwaasi timíniye. túrandei íma awánésa

táá'a íma isésa íma imáyáa uráan-tantaa'a
 Áánútu to'mayaa úmakaimba timíniye

agaimaréna siráiyé. ¹⁰ ánivo Áánútu
 kwenamankómbá ai'marówana keséya
 ména Áánútumo to'mayaa úmakainta
 agaráásínkaraintaawe. Áánútun-amanko amápa-
 tantaa'a awánéna Áánútumo kwenarumpimbó
 imáyáa éna to'mayaa úmakaimba awánariye.
¹¹ kwaásimo ombá moóráwaina imáyáa
 íma kwéawanaivo kwenamankówé su'mai
 kwéawanaiye. miráumai Áánútuna imáyáa
 íma kwéawanaavo kwenamankówé su'mai
 kwéawanaiye. ¹² Áánútu marapákén-
 ásíráyámbá íma siménaya kwenamankómbá
 ai'marówana keséya ména asirayámbá símakaiye.
 Áánútumo to'mayaa umáímo kwésiminta
 awánanaundayavenaya kwenamankómbá
 ai'marówana keséya kumbáyáiyé.

¹³ mináíntá kwésimatimunda íma
 kwaásiti kawer-ímáyáávínkén-áímbán-
 ivo Áánútun-amanko simásímakain-ainta
 kwésimatimune. Áánútun-amankomo
 tirumpimbó máyáin-kwaasiyaveta Áánútuna
 árair-ainta kwésimatimune. ¹⁴ Áánútun-
 amankomo tirumpimbó ímo máyáiwai kwemó
 kwétimin-tantaa'a íma kanaán-umai kwémaesa
 mintántáátávésa sésa úwoisamban-iyé
 kwésesa marapá-kwáásí Áánútun-amankomo
 kwétimin-tantaa'a íma kanaán-umai kwéisaavo
 Áánútun-amankomo tirumpimbó máyáiwaiye
 su'mai mintántáá'á isésa kawe-tántáá'an-iyé
 kwésewe. ¹⁵ Áánútun-amankomo tirumpimbó

máyáiwai kanaán-umai amápa-tantaakona ááimba taaínkaar-umai sáwí-aaine kawer-ááiné kwéisaavo marapá-kwáásí Áánútun-amankomo tirumpimbó máyáiwai tuwánésa miwítí mayáígóná ááimba íma kwéawanaawe.

¹⁶ naaová'á Áánútun-aaí aúváivimba agaimaréna séna

Ísóigomo imáyáamo kwéimba íma ísáamba pósa íma kanaán-umai kwená imáyáa arupí kwéumankaawe

agaimaréna siráimbanivo Áánútun-amankomo sirumpimbó máyáiwaiya Ísu Káráisitina imáyáaya kwéisaumpo marapá-kwáásí kentáásí mayáígóná ááimba íma kwéawanaawe.

3

Áánútuna mayái-kwáásítí kwaasái.

¹ kesí kwaásiyono. Áánútun-amankomo tirumpimbó anómbo umáímo máyáin-kwaasimo kwésimatimundantemba kentópa'a komáyaawandara'a keinárawa'a íma mirá simátíme'a Ísu Káráisitintave'o ímo asiramáímo máyón-kwaasi untávé'a taíntuwe-yaintuwe'a simátímakaumne. ² umarambó asirayán-tómbó ímo tímémbo náámbo tíméntemba Káráisitina-aaíma íma asirayán-áímpímbán-ivo etóyói-aimpinkemba simátímakaumne. ááéma íma kanaán-umai ísaraantave'a mirán-áímpínkémbá Káráisitina-aaí simátímakaumne. ívékwará'a mirán-umai mé'a pó'a íma kanaán-umai kwéisaawe. ³ Ísu Káráisitintave'a íma asiramái imáyáa kwéé'a marapá-tántáátávé'a imáyáa

kwéé'a mé'a tirumbó sáwí'o kwéumatinke'o aaisan-áimbó kwéseмба marapá-tántáátávé'a imáyáa kwéé'a marapá-kwáásímó máyáanten-umai mirán-umai kwémaewe. ⁴ évakarawai Póro kentáásí anónnda'an-iye sewasá évakarawai Ápórosi kentáásí anónnda'an-iye kwéseмба marapá-kwáásímó máyáanten-umai mirán-umai kwémaewe.

⁵ kenkái súwí'a mósá maré'a taaínkaar-umai máévainivo Áánútuna mayái-kwáásíráiyé su'mai úye. Ísóigo Ápórosintavena séna kesí mayái mayaaó séna kentávéna kesí mayái mayaaó súwakai kwená mayái mayááwáya'a Ísóigon-aaiyave'a áraire siráamba kwená mayái-kwáásírái úye. ⁶ kígauva'o ánáyumbo ontembá Ísóigon-aai simátimewanana námáimo umáimo siyútúwáantemba Ápórosi miráumai túwa'naa úwana Áánútumo ánáyumbo anómbó umátínkáintemba kwemá imáyáa tímúwa'a kwenáái tirumpimbá tátokaawe. ⁷ ánáyumbo iwáiyé námáimo umátínkáiwaiye mindárai íma anón-kwaasi óivo Áánútu anómbó kwéumatinkaiwai kwemá anóndakoman-iye. ⁸ ánáyumbo iwáiyé námáimo iwáiyé mimbórái'a umái máyaayamba póna Áánútu miwítí mayáígóná meéyámbá tímíniye. ⁹ kesé Ápórosiye Áánútuna mayái-kwáásí úya'a keinárawa'a Áánútuna kígauraamba owatá miráyáámó úndaya Áánútundeiya úmpo mirápá'á kenkáiyávé'a íma imáyáa ombá keinárawa'a kwétaainaawe. íma taaínkaar-oráámbá kwétaainaawe. keinárawa'a

Áánútumo kwéin-dankaani'a kwéowe.

¹⁰ Áánútu súwa'naa úwa'a keinárawapimba mayái mairáumne. naambó kwéon-kwaasira'o kárákwiraiwaimo kawer-ímáyáámó énamo ávombo áyáintemba Ísu Káráisitín-aaimo simátímakaunda ávonkaamba aitínkáva'a kówánasa minávónká'ó naambó kwéowai mimbáyái kárákwiyoro. ¹¹ ó'on-avomba íma ayánááovo mimbórá-ávómbó Áánútumo á'o aimakáimba minávómbá Ísu Káráisitíman-iyé. ¹² minávónká'á naambá ónááovo évakarawaimo ésa Áánútuntavesamo ímo asiramáímo imáyáamo kwéowai kwááyu-yantaa'a taaineiyé owáinéiyé iyasa évakarawaimo ésa Áánútuntavesamo asiramáímo imáyáamo kwéowai asiramáímo kwaíkwaí'o ínín-tantaa'a kóri-ontandeiye ó'on-o'on-ontandeiye ónááowe. ¹³ Áánútuna kwaásiti mayái naaémbe paáríndara'a iramó évaka-
tantaa'o kénamo évaka'o ímo kaintembá Ísu Káráisitímo kuminín-kanaamo tíndara'a Áánútuna kwaásiti mayái paárínana évaka'-mayai ánásainana évaka'-mayai úwoi kwéniye. ¹⁴ minávónká'ó naambó kwéomba asiramáímo kwaíkwaí'o ínín-tantaa'nei kwéowai miwítí mayái kwáyainasa miwítí kawé'-mékámá mayánááovo ¹⁵ kwááyu-yantaa'nei kwéowai miwítí mayái ánásainasa mimbáyáígóná meékámá íma maésa miwíyé su'mai kawé'á umái ménaaowe. kwaásiti náaindaambo kágwisasamo miwíyé su'maimo kawé'ó umáímo máéntemba miwí mirá ónááowe.

¹⁶ keinárawa'a ímo taaínkaar-umaimo máéraamba taaínkaar-umai kwémáémbanivo

Áánútun-amanko kentirumpimbá máyáimba Áánútuna mono'-nánkáámbá kwéomba imáyáa oro. ¹⁷ Áánútuna mono'-námhá aoka'-námhá isa'á keinárawa'a mindánkáámbá owasá évakarawaimo keinárawa'o sáwí'o umátinkaawa'o sáwí'o umáímo máyáambo éna Áánútu miwí ánásasuwanimba ímo taaínkaar-oráámbá kwétaainkaar-owe.

¹⁸ kentí imáyáao kampa'á simátiyúwáívo sé'a kárákwiyoro kwésune. marapá-kwáásí túranka'a kawer-ímáyáágwárá-kwáásiyá úne kwésewai Áánútu aúranka'a kawer-ímáyáá ónááontavesa marapákén-káwér-ímáyáá íma aiva-tántáá'án-iyé seró kwésune. ¹⁹ marapá-kwáásí kawer-ímáyááwémó kwésen-imayaayavena Áánútu séna sáwí-imayaaman-iyé kwésiye. mináíntávéna naaóv'á'á Áánútun-aaí aúváivimba agaimaréna séna

marapá-kwáásí miwítí imáyáa mósá kwémaraawana Áánútu sisaná miwítí imáyáao kampa'á kwésimatiyuwaiye agaimaréna súwana ²⁰ moóráva'a agaimaréna séna

kawer-ímáyááwémó kwésen-imayaayavena

úwoi-imayaawe Ísóigo siráiyé

agaimaréna siráimba ²¹ mindáyave'a kwaásimo kwéowain-auma íma maé iyóro. amápa-tantaa'a túwa'naa ínimba kwáyáiyé. ²² kemá Pórowe Ápórosiyé Pítaawe túwa'naa ínimba ónaundaya máyaumne. marawé amápa-tantaa'o kwáyáine úwoimo ménaaona'i. puwónááona'i. mindá túwa'naa ínimba kwáyáiyé.

ivé'o kwáyáin-tantaare naaémbo paárinin-tantaakwarare mindá túwa'naa ínimba kwáyáiyé²³ keinárawa'a Káraísitina kwaási owaná Káraísiti Áánútundeiman-iyé.

4

Ísóigona aantá-kwaasiti kwaasái.

¹ keinárawa'a kentááyávé'a imáyáa é'a sé'a Káraísitina mayái-kwáásí ésa Áánútumo aúpá'ó makáimba agaráátinkena séna mináimbá simátíma'mae nááoro. mimbáyáír'á kárákwiyoro siráiwai owé-ímáyáá oro. ² moóráwaina mayáír'á kárákwiraiwaimo sisasamó ontembá mirán-oro. ³ Áánútuna mayáír'á kárákwiraundawaiyave'a keinárawara'o ó'owiya'o sé'a kawe'-máyáiyá'i. sáwí-mayaiya'iyó sé'o kwéseмба íma anón-imayaa é'a kesí mayáiyávé'a íma awáné'a kawe'-máyáiyá'i. sáwí-mayaiya'iyó kwésune. ⁴ kesirumpinkén-ímáyááómó sénamo kaweré su'mai uráanemo sínimba kawe'-máyáiyá'i. sáwí-mayaiya'iyó-aimba íma kendéímán-ivo Ísóigondei póna kwésuwanaiye. ⁵ mindáyave'a Ísóigomo ímo kunkáindarare Ísóigomo siráin-kanaamo ímo tiráindarare íma taaínkaare'a sáwí'an-owe. kawe'án-owe íma seró. Ísóigomo kumíndara'a kwaásiti aúpár-ímáyááwé kwaásiti ááine paárinana mitáwai Áánútu kwaásiti kawe'-máyáiyávéna kawe'án-owe síníye.

⁶ kesí kwaásiyono. arupí ónááontave'a simátímakaunda-aimba Ápórosiye kesémo

siráunda íma kenkáiráiyé su'mainivo amápa-kwaasiyavaigwara'a siráumne. Áánútun-aai aúvái-kwandaavimba agaimarésa siráantemba mirán-oro. moórá-anondako áwí'a maé iyé'a moórá-anondako áwí'a simái sáwí'a kwéomba kentúma maé kwéiyomba mirá ímo oráámbá kwéowe. ⁷keinárawa'a íma usáyaaitaraawain-ovo mirámó kwéon-kwaasi-i'a Áánútu umátínkaraiye. Áánútu mirán-kwáásí-í'a umátínkaraivo kentúma íma maé iyé'a sé'a kesáá keyáárikata mirán-kwáásíyá máyaumne íma sero.

⁸ keinárawa'o maarán-áimbó sembá kampa'á sé'a kawe-kwáásí-í'a umáiya máyaumne. íma Ápórosiye Pórowe simásímakaayan-imayaavinkemban-ivo kentáásí imáyáavinkenta Áánútuna imáyáa iséta mindáraiya usáyaaitaraumne kampa'á kwésewe. keinárawa'o usáyaaitaraankakai keiráígwará'á miráumaiya usáyaaitauyasino. sáwí-yantaakomba usáyaaitaigwae sé'a súnda íma usáyaaitaraawe. ⁹ imáyáamo únda Áánútu kwená aantá-kwaasiya amápa-kwaasi tínaaempata sínkarainta tínkamowasamo púwón-kwaasimo kwaási túranka'o mótinkesamo tínkankaantemba kwíyómpaken-kwayo' narawa túrankare kwaási túrankare Áánútu kentáá mirá umásínkaraintawe-imayaa kwéune. ¹⁰ Ísu Káráísitin-aaimo kwésimatimundayavesaya sésa sáwí-imayaagwara-kwaasin-owe kwésevo keinárawa'a kesávé'a sé'a Ísu Káráísitiye tarúmaiya méta kawer-ímáyáágwará-kwáásíyá úne kwésewe. kesáá aamoisáyán-kwáásíyá

úna'a keinárawa'a kesávé'a sé'a asirayán-
 kwáásiyá úne-imayaa owáímá pó'a kentúwí'a
 maé iyé'a kesúwíta kwétuwaawe. ¹¹ Áánútuna
 mayái maimaé kwénaaundaya ááéwe ívére
 nontáváiyé toóntáváiyé sáái kwésinkaisata
 íma naambá makéta íma kawer-únáánkwtóí
 makáunasaya kwésinkamowata ¹² toómbá
 íma úwoi mayánaundayaveta anóm-bayai
 kwémaeta óntamba kwémayaunasaya simáímo
 sáwí'o kwéumasinkaanta Áánútu kawe'á
 umátinkaniye-aimba kwésimatimunasaya
 sáwí'o kwéumasinkaanta asiramái méta íma
 ivátuwaunasaya ¹³ kentáá súwí'a kumínkwáe sésa
 kampar-áimbá kwéseмба anondá kawer-áimbá
 kwésimatimunasaya ááéwe ívére kentááyávésa
 sésa ovairáán-kwáásín-ovo miwí táái íma isáaro
 kwésewe.

¹⁴ kesí iyámpóiyone sé'a imáyáa kwéundawai
 táako pééi sína'a isé'a kawe'á ónááontave'a
 maanáúvái kwéagayaumne. ¹⁵ Káráísitina
 kwaási owasá sáwívarawai Ísu Káráísintin-ai
 kwésimatimemba íma sáwívarawai kentivoísái
 máyáavo aiva'á Káráísitin-ai simátimewana'a
 Káráísitiye tarúmai máyáantave'a keyáá
 kentivomá úne. ¹⁶ mindáyave'a kwakwiyé'a
 sé'a kemó úndantemba mirán-oro kwésune.
¹⁷ mindáyave'a moóráwaimba Tímótimba
 ai'maráanana kentópa'a kweémena kwíníye.
 kwemá Ísóigoema tarúmai máyáiwai íma
 siyuwéna asiramái ména kesááninkaamba
 umái máyáiwai kwená imáyáa kwéundawai
 kentópa'a kwéna Ísu Káráísiti aúranka'o
 máyaunda-aine Áánútuna kwaási naaó'-nao'a

máyáawai kwésimatimunda-aine kosimátimena kemó máyaundanten-umai máéro-aimba kosimátiminiye.

¹⁸ keinárawapinkemba évakarawai sésa Póro úwoi aúváivinken-aimba kwésivo kentáásopa'a aaimó simásimindayavenaya íma tíniye kwéseмба kentúma maé iráawe. ¹⁹ ánivo Ísóigomo owémó sina'o é'a sáwiyanka'a kentópa'a kwé'a túmo maé iráawai siráan-aine su'maiyave'a íma kónaumpo miwítí asirayámbá Áánútunopakena'iyo. awánaandayave'a kónaumne. ²⁰ Áánútumo kentáará'ó kárákwiraimba maarán-iyé. íma aaineiyé su'mai kárákwiraivo Áánútuna asirayánk'á'ó kwémaewai miwír'á'á kárákwiraiye. mindáyave'a Áánútuna asirayánk'ará máyáa. íya Áánútuna asirayánk'ará máyáao sé'a kotuwánanaumne. ²¹ imáyáa oro. keinárawatopa'o ímo kuráandara'o sáwí-imayaamo tuwé'o kawe'ó umáímo méwa'a kentí imáyáa é'a paru umáíya koménaumne. ímo mirámó uréwa'o é'a asiramái arupí koumátinkanaumne. mindáyave'a imáyáa oro.

5

avowán-awaininkomba mairáin-kwasai.

¹ keinárawapinkemba moórawai anómba sáwí'a éna avowán-awaininkomba mairáiyé sewa'á ísaraumne. keinárawa'a Áánútun-aaiyave'a áraire kwésewai mirá-sáwí'ó kwéiwaintave'a étuwáao íma sewaná úwoi mirá kwéimbanivo Áánútuna aambó ímo kwégwaraawai íma mirá kwéesa mirámó kwéowaiyavesa sáwí-meyamba

mayánááowe kwésewe. ² keinárawapimba moórawai ména anó-sawi'a kwéisa'a kawe'á umáíya máyaumne kampa'á kwése'a kentúma maé kwéiyovo sáwí'a uráin-kwaasiyavena kentirunkómó umbaimó táina'a minkwáási ai'mátuwaaro. ³ kemó kentópa'o komékai minánó-sáwí'ó uráiwaimba aaivimbá mayanké'a sáwí'a kwéone súšina. kemá némpa'a mé'a kesí imáyáao kentópa'a kwáyáisa'a misáwí'ó uráiwaimba á'a aaivimbá mayánkaraumne. ⁴ torupamáimo maíyampimba kesí imáyáao kentópa'a kwáyainana Ísóigo Ísuna asirayámbá keinárawate kwáyáintave'a misáwí'ó uráiwaimba aaivimbá mayánkáaro. ⁵ Áánútuna kwaási kárakwiraampinkemba ai'mátuwenana Sáátáánigo umbai-yántáá'á amínana sáwí-amba tuwáinana Ísóigo Ísumo kumíndara'a kwembá airáníntave'a mirá é'a aaivimbá mayanké'a aúwáaro.

⁶ kawe'á umáíya máyaumne kwése'a makáawanamo moóra-kisaamo kampindénamo imbá amápa-kisaava'o kóyáwé intembá keinárawapimba moórawai miráumai sáwí'ó índawai keinárawapimba tivó sé'a ai'mátuwaaro. ⁷ týótaasa-tanon-kanaa tóyo ésa Yútaa-kwaasi toómbó intóráin-tantaa'a tuwésa aúná-tomba marésa sipisípi-araa'a tuvú'mái kwénaawe. miráumai Ísu Káraísiti kentááyáváyé séna pukáimba pó'a aúnái'a umái mé'a mindáyave'a misáwí'ó uráimba kwétuwe'a kawe'á umái máéro. ⁸ sáwí'ó kwéone sáwí-yantaatavaiye íma aamoí é'a kawe-tántáátáváyé árair-aintavaiye su'mai aamoí oró.

⁹ ááéma moóra-avvai agaimái simátime'a

sé'a aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné kwéowaise íma máéro siráunda ¹⁰ mináimbó siráunda Áánútuna kwaásivinkembo mirámó kwéowaise íma máéro siráumne. Áánútunopa'o ímo tiráan-kwaasi aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné ó'on-o'on-tantaar-umoyane túran-andawe ésa marapá-tántáátávésa aamoí ésa íma Áánútuntaveša aamoí ésa mirámó kwéon-kwaasiyave'a íma sé'a Áánútuna kwaásivakewaimo mirámó iyávé'a siráumne. Áánútunopa'o ímo tiráan-kwaasi amápa'-marava'o máyáamba íma tiyuwé'a miwísé úwoi máéro. ¹¹ ánivo agaimakáunda-ainkona ááimba maarán-áimbán-iyé. moórawai Áánútuna kwaási úne kwésiwai aarai-úmóyáné ó'on-o'on-tantaar-umoyane aúran-andawe éna marapá-tántáátávéna aamoí éna Áánútuntavena íma aamoí éna simái túwí'a sáwí'o umátinkena uwo'aó'-nómbá néna uwo'aó'á kwéiwise íma mé'a kwesé íma toómbá naaró. agaimakáunda-ainkona ááimba mirán-áíntávé'a siráundawe.

¹²⁻¹³ ímo Áánútunopa'o tiráawai kemá íma aaivimbá maitinkánaumpo Áánútu aaivimbó maitinkánimba mindá kwendéimán-iyé. keinárawapinkemba Áánútuna kwaási sáwí'o uráawai aaivimbá maitinkáaro. keinárawapinkemba moórawai misáwí'ó uráindawaimba ai'mátuwaaro.

6

Ísóigona kwaásivimbo umbai-yántáá'ó kwáínda arupí umátinkáaro siráin-kwasai.

¹ moórá-aimbo sáwí'o kwéomba simátíménda ísáaro. keinárwapinkemba évakarawai sáwí'o ombá ímo Áánútunopa'o tiráan-anon-kwaasitopa'a mátínkare'a aaivimbá maitínkáamba sáwí'a kwéovo Áánútuna kwaásiti anón-kwaasira'a mátínkare'a iséise é'a arupí umái máéro. ² naaémbe Áánútuna kwaási anón-kwaasi-i'a ésa amápa'-maravaken-kwaasi táái isésa kawe'-máayáiyé sáwí-mayaiye sésa taaínkaar-esa naaémbe mirá ónááovo ívé'a sáwíyan-aimba kanaán-umai iséise é'a arupí umái máéro. ³ naaémbe kwíyómpaken-kwayo'narawa táái isánááomba mindá anón-tantaa'an-ivo marapá'ó máyáan-kwaasi tááimo arupí ónááomba mindá sáwíyan-tantaa'an-iyé. ⁴ moórá-yantaa'o arupí ónáe sé'o é'a Áánútuna kwaásivimbo túwí'o ímo kwáyainda-kwaasiyave'a arupí umásínkáaro íma sé'a túwí'o kwáyaindawaiyave'a arupí umásínkáaro seró. ⁵ sáwí'a kwéune sé'a misáwí'ó kwéomba ivátuwe'a kawe'á ónááontave'a maanáimbá kwéagayaumne. keinárawa'a sé'a kawer-ímáyáágwára-kwáásiyá úne kwésembanivo íma aai ísámai arupí kwéumatinkaavo ⁶ Áánútun-aaiyavesa ímo áraire siráawaira'a mátinke'a sé'a moórá-aimba arupí umásínkáaro sé'o kwéomba mindá sáwí'an-iyé.

⁷ Áánútunopa'o ímo tiráan-kwaasira'o mátinke'a aaivimbá maitínkáamba sáwí'a é'a Áánútuna aambá íma kawe'á umái kwégwaraawe kwésune. kentí anón-kwaasimo ísátinkaiyan-ainkomo éna ayááímó úwoimo kwénimba mindá kítoka'a sáwí'an-ivo Áánútunopa'o ímo tiráan-kwaasitopa'o aaivimbó maitínkáamba mindá

anómba sáwí'an-iyé. ⁸ mirámó ombá Áánútuna kwaási kentívá'awaawi sáwí'a kwéumatinke'a kentúwíkwara'a sáwí'a kwéowe.

⁹ sáwí'o kwéowaimo Áánútumo kárákwiraipa'o ímo kónááowaimo ontembá kwéowe. kampar-ímáyáá íma é'a simátimunda-aimba ísáaro. aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné ésa marapá-tántáátávésa aamoí ésa Áánútuntavesa íma aamoí ésa kwaai keiyái kesuwaininé sisaná kesuwairé sésa sáwí'a úmae nááówasa aarai miráumai keiyái sáwí'a úmae kwénaaesá ¹⁰ umóyámbá ombá túran-anda ésa uwo'aó'-nómbá nésa uwo'aó'á ésa simái túwí'a sáwí'a umátinkesa kwétinkamesa umóyámbá ésa mirámó kwéon-kwaasi Áánútu kárákwiraipa'a íma kónááowe. ¹¹ keinárawapinkemba évakarawai mirámó uráan-kwaasiraani'a kwéombanivo kentáásí Áánútun-amanko Ísóigo Ísu Káráísitina asirayándéí misáwí-yántáá'á maitiyuwéna Áánútunde-i'a umátinkena kwenaúranka'a arupí umátínkaraiye.

túwawaa'nei Ísóigona mayái mayánááon-kwasai.

¹² keinárawapinkemba évakarawai sé'a amáparitaamo kwéundaya kanaán-iyé kwésevo kemá sé'a évakari'o kwéomba íma kawé'á kwéumatinkaiye sé'a moórá-aimba amápari'o kwéunda kanaán-ivo évakari'o kwéunda miwá kembá tátoranintave'a a'áo kwésune. ¹³ toónkó tirumpimbó kumíníntavena isaná tirunkó toómbó náníntavena kwáyáimba póna Áánútu minkáé-tántáá'á ánásasuwaniye. mirá

ínívo túwawaatavesa imáyáa ombá maarán-
iye. túwawaa'nei aarai-úmóyámbá ónááomba
ímanivo mintúwáwáá'neí Ísóigona mayái
mayánááowe. mirámó ónááontavena Ísóigo
túwawaaka'a kwétuwa'naa-iye. ¹⁴ Áánútu
Ísóigomba pukáimpinkemba usásinankaraintemba
kwená asirayándéí kentáá súwawaa'a
usásisinkanintaawe.

¹⁵ kentúwawaa'a Káráísiti aiyayaankaambo
kwéimba pó'a eénánká'ó kwénaaında-ininkowe
íma maé'a mimbórá-túmá aú'mái máéro.
¹⁶ moóráwai eénánká'ó kwénaaında-ininkoe
máyaimba mimbórá-túmá aú'mái máyááíye.
mindáyavena naaóvá'á Áánútun-aaí aúváí-
kwandaavimba agaimaréna séna
minkáé'nárai mimbórá-túmá
ma'mái máyááíye
agaimaréna siráíye. ¹⁷ ánivo Ísóigoe tarúmai
máyaíwai kwenamankó kwesé máyáísana
mimbóráí'a umái máyáíye.

¹⁸ aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné kwéomba
tínaqemba umáméro. ó'on-o'on-tantaa'o
sáwí'o kwéomba túgo íma sáwí'a kwéivo aarai-
úmóyámbó kwéomba túgo sáwí'a kwéíye.
¹⁹ Áánútu kwenamankómbá ai'marówana
kentirumpimbá kumbáyáimba póna kentúma
Áánútun-amankona naambá kwáyáimba
á'a ísaraawe. kentúma Áánútundeima
isa'á kesúma kendéiyáámá póta sirááímo
kwétaini'a úwoi ónaumne íma seró. ²⁰ Ísu
Káráísiti keinárawatavaiye sénamo pukáimba
mimbéyámbá keinárawa'a kwendéímán-ovo

marapá'ó máyáamba Áánútu áwí'a anómba úmae íyóro.

7

aaraimó kwémayaan-kwasai.

¹ évakar-aimbo agaimáimo sísa-uraan-aintave'a simátimune. awá-kwáásí aarai íma maésa úwoimo ménaaomba mindá kawe'án-ye. ² ánivo keinárawa'a úwoi kwaásivimbo máyáawai aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné anómba kwéompimba máyáantave'a umóyámbá únavo sé'o aarai mayáiyasa kwaai mayáiyasamo ónááomba mindá kawe'án-ye. ³ kwaaiígó kwenáúma íma aambá aunínivo mindá awainínkondéimá isaná awainínkó kwenáúma íma aambá aunínivo awaikóndéimá isaná miráumai kwenáwa'na-awa'naa umái méyaaoye. ⁴ awainínkó kwenáúma íma kárakwiyisana awaikó kwégarakwisana awaikó kwenáúma awainínkó kwégarakwiyiye. ⁵ íma aambá aunésarai ánivo kanaán-ye sésarai Áánútuntavesarai imáyaa ésarai námúnaa símae iyóyááoiyantavesarai sáwíyan-kanaa agándayaaoye. minkánáá ánásainasarai mimbórávímbá koyauwé'mái méyaaoye. íma kanaán-umai kentúra'a kárakwirewana ayáátááka'a nénka'a méyana kawe'ó umáimo méyan-asirayamba ánásainana Sáátáánigo sáwí'a ígwáe séna tavisivó sé'a simátimundantemba mirán-oro.

⁶ mináintávé'a íma asiramái simátime'a sé'a mirán-oro sé'a mirán-áintávé'o sísa omba simátime'a sé'a mirámó ónááomba kawe'án-ye kwésune. ⁷ kemó aaraimó ímo makáundantemba amáparawai mirámó ónááomba siráái kwétaiye.

ánivo ímo mirámó ónááomba Áánútu mirám-baaran-tantaakona asirayámbá kwétimiye.

⁸ simátíménda awá-kwáásíyé ketor-íníné ísáaro. kemó máyaundantemba mirámó ónááomba kawe'án-iye. ⁹ ánivo ímo kanaán-umaimo kentúra'o kárákwiye'o é'a aaraí mayáiyasa kwaai mayáiyasa ónááowe. aaraí mayáiyasa kwaai mayáiyasa ónááomba mindá íma sáwí'anivo úwoimo mésamo aaraí mayánáe-imayaamo anómba únavo sé'a aaraí mayáiyasa kwaai mayáiyasa ónááomba kanaán-iye.

¹⁰ aaraí máyáísana kwaai máyáísana kwéowai simátíme'a sé'a íma kesí imáyáavinkembanivo Ísóigona imáyáavinkemba kwésimatimune. aaraigó awaikómbá íma auwéna kówíno. ¹¹ ánivo awaikómbó auwénamo éna ó'omba íma kwaai mayáíno. ímo mirámó énamo éna koyauweréna awaikónópa'a tíno. kwaai íma kentuwainímbáá'a ti'mátuwaaro.

¹² moórá-aimba simátíménda Ísóigo simátimiyo íma siráivo kemá kwésimatimune. keákwákómó ékai awaikó Áánútun-aaiyavena áraire siráísana awainínkó íma áraire kwésininko awaikóntávéna esé méyae sínanamo éna íma ai'mátuwaino. ¹³ ánivo awainínkó Áánútun-aaiyavena áraire siráísana awaikó íma áraire kwésiwai awainínkóntávéna esé méyae sínanamo éna íma ai'mátuwaino. ¹⁴ kwaai Áánútun-aaiyavena íma áraire kwésiwai awainínkó Áánútun-aaiyavena áraire siráininkoe tágárotamai máyáintavena Áánútu séna awaikómá isaná póna kanaán-iye kwésiye.

aaraí Áánútun-aaiyavena íma áraire kwésin-
ininko awaikó Áánútun-aaiyavena áraire
siráiwaiye tágárotamai máyáintavena Áánútu
séna awainínkómá isaná póna kanaán-iye
kwésiye. Ímo mirámó kwéinkakai miwítí iyámpói
Áánútuna kwaásiti iyámpóíraamba íma osinó.
ánivo miwiyávéna Áánútu séna kesí kwaásiti
iyámpóíraamban-owe séna kanaán-iye kwésiye.

¹⁵ keákwákómó ombá awaikó Áánútun-
aaiyavena áraire siráisana awainínkó íma mirá
kwésisana awainínkó áraire siráisana awaikó íma
mirá séna auwé'a kónáe sésa mirá ónááomba
kanaán-umai kóyáwé ónááowe. Áánútun-
aaiyavesa áraire sewái owasá íma áraire sewáíye
íma tarúmai máyáamba pósa kóyáwé ónááomba
kanaán-iye. Áánútu paru umái ménaaontavena
tááyaraimba pósa auwé'a kónáe sésamo ésa
kanaán-iye. ¹⁶ aaraí ísáaro. enawaikómbá
áwa'naa inanawá Áánútun-aaiyavena áraire síní.
íya áraire síníyo. mináímbá íma ísaraawe. ánivo
kwaai ísáaro. enawainínkómbá áwa'naa inanawá
Áánútun-aaiyavena áraire síní. íya áraire síníyo.
íma ísaraawe. mindáyave'a íma ááéma tuwé'a
kóyáwé oro.

*Áánútu kwená kwaási-i'o umátínkarainka'o
máénten-umai miráumai máéro siráin-kwasai.*

¹⁷ Ísóigo amápa-kwaasi tínkámae kuráimba
kwená kwaási-i'o umátínkarainka'o máénten-
umai miráumai máéro. Áánútuna kwaási
naaó'-nao'a máyáan-kwaasi mináímbá
kwésimatimune. ¹⁸ Áánútumo kwená kwaási-i'o
umátínkarainka'o mé'o Yútaa-kwaasi kentúmo

kárámaimo araa'énamo owasamó ó'onkaa-kwaasi kentúmo ímo kárámaimo araa'énamo owasamó kwéomba mindá kanaán-ivo úwoi mirá kwée'a ó'on-kwaasi-i'a ónái íma sé'a máero. ¹⁹ túmo kárámaimo araa'énamo owasá ímo túmo kárámaimo araa'énamo owasamó kwéomba íma anón-tantaa'an-ivo Áánútun-aaimo kwétaagwiyavesamo máyáamba anón-tantaa'an-iyé. ²⁰ Áánútumo kwená kwaási-i'o umátínkarainka'a máénten-umai miráumai máero. ²¹ Áánútumo kwená kwaási-i'o umátínkarainka'a keinárawa'a meéyámbakaawaiti mayáímó mairáawaimo ombá íma anón-imayaa ombánivo mimbáyáímó tuwánáaon-ambo kwáyaina'o é'a tuwánáaowe. ²² Ísóigomo kwená kwaási-i'o umátínkarainka'a keinárawa'a meéyámbakaawaiti mayáímó mairáawaimo é'a Ísóigo sáwí'o umáímo máyáampinkemba iyátínkaraiwaiman-owe. ánivo Ísóigomo kwená kwaási-i'o umátínkarainka'a úwoimo máyáawaimo é'a Ísu Káráisiti meéyámbakaisa'a kwená mayáí-kwáásín-owe. ²³ Ísu Káráisiti pukáimba keinárawatavena mimbéyámbá uráisa'a kwená kwaási-i'a uráamba pó'a kentí imáyáa tátoranae síya'o é'a a'áo sero. ²⁴ Áánútumo kwená kwaási-i'o umátínkarainka'a máénten-umai Áánútuwe tarúmai máero.

awá-kwáásítí kwaasái.

²⁵ awá-kwáásíyávéna Ísóigo íma asirayán-áimbá simásímakaisa'a kesí imáyáavinkemba kwésune. Ísóigo arumbá umásínkáintave'a súnda-aimba pó'a kawer-áiné sénááowa'a simátimune. ²⁶ umbai-yántáá'á kwáyáintave'a

imáyáa é'a kwésumpo máyáantemba miráumai máéro. mirámó iyamba kawe'án-iye. ²⁷ aaraí makáawai ti'mátuwanae íma síyasa aaraí íma makáawai aaraí mayánáe íma seró. ²⁸ ánivo aaraimó mayánááombo é'a íma sáwí'a ónááowe. inaamarúmó kwaaimó mayánááombo é'a íma sáwí'a ónááowe. aaraí mayáiyasa kwaai mayáiyasa ónááomba marapá'ó ménaaomba umbai-yántáá'á kwénimba mindá imáyáa é'a mirán-ovo sé'a aaraí íma mayáiyasa kwaai íma mayáiyasa ónááomba kawe'án-iye kwésune.

²⁹ kesí kwaásiyono ísáaro. Áánútumo siráinkanaa sáwíyanka'a ánásanimba pósa aaraimó makáawai miwítí umbai-yántáátávésa íma anón-imayaa ésa aaraimó ímo makáawaimo mésamo Áánútuna mayáiyávésamo imáyáamo ésamo máentemba miráumai máéro. ³⁰ tirunkómó umbaimó kwétaiwai mindáyavaiye su'mai íma imáyáa ésa tirunkómó ímo umbaimó kwétaiwai mésamo Áánútuna mayáiyávésamo imáyáamo ésamo máentemba miráumai máéro. tirunkómó aamoimó kwéiwai mindáyavaiye su'mai íma imáyáa ésa tirunkómó ímo aamoimó kwétaiwai mésamo Áánútuna mayáiyávésamo imáyáamo ésamo máentemba miráumai máéro. óísambo kwémeyanowai mindáyavaiye su'mai íma imáyáa ésa óísambo ímo kwémeyanowai mésamo Áánútuna mayáiyávésamo imáyáamo ésamo máentemba miráumai máéro. ³¹ marapá-tántáá'ó kwémeyanowai mindáyavaiye su'mai íma imáyáa ésa mirám-báyáimó ímo kwémayaawai mésamo Áánútuna mayáiyávésamo imáyáamo ésamo

máentemba miráumai máéro. marapá'ó máyáan-kwaasimo kwémayaam-bayai ánásanimba pó'a súnda-aimba marapá'ó kwáyáin-tantaatavena íma aiva-tántáá'án-iye seró.

³² marapá-tántáátáv'é'o ímo anón-imayaamo ombá siráái kwétaiye. awá-kwáásí Ísóigona mayáiyávésa imáyáa ésa Ísóigomo aamoimó kwéini'a kwéovo ³³ aaraigwáráwái marapá-tántáátávésa imáyáa ésa tuwainímbáá'o aamoimó kwéom-bayai kwémayaawana ³⁴ kaer-ímáyááo kwétavisiye. ímo kwaaimó mairáan-inaamaru-inine Ísóigona mayáiyávésa imáyáa ésa sésa súwawaare imáyáawe Ísóigomba aménáe kwésevo kwaaigwárá-ínímbá marapá-tántáátávésa imáyáa ésa tuwai'máá'a aamoí ígwáe sésa mirám-báyái kwémayaawe.

³⁵ aaraí íma mayáiyasa kwaai íma mayáiyasa oró-áímbá íma kwésumpo túwa'naa ónaunda-aimba kwésimatime'a kawé'á umái ménaaontave'a mináímbá kwésimatime'a Ísóigontave'a imáyáa é'a kwená mayáiyé su'mai mayánááontave'a mináímbá kwésimatimune.

³⁶ moóráwaimo inaamarúmó siváúmakenamo ménamo naaémbo kwentávénamo mayánáe-imayaa anómba énamo sénamo íma kawé'á umái máyaunda pó'a mayánáemo síndamo amápa-tantaa'o kanaamó ínanamo éna úwoi mayániye. mayáíndamo éna kanaán-iye. ³⁷ moóráwaimo inaamarúmó siváúmakenamo kwená imáyáamo asiramáimo énamo kwenáúra'o kárákwiyenamo sénamo íma mayánaumpo úwoi ménkiye sínanamo amápa-tantaa'o kanaamó ínanamo

éna mirámó énamo ímo mayánímba kawe'án-
iye. ³⁸ miráumai moóráwaimo inaamarúmó
siváúmakaindawaimo mayánímba kawe'án-ivo
moóráwaimo inaamarúmó siváúmakaindawaimo
ímo mayánímba ávááraumai kawe'án-iye.

³⁹ áamáánko séna keákwákómó ésarai
awaikó máyáindara'a tarúmai méyana awaikó
puwínana kwaaiyávénamo ankáínana Ísóigona
kwaásigokare su'mai maíno. ⁴⁰ ánivo imáyáa
é'a ímo kwaaimó maénamo úwoimo ménimba
arunkó kawe'á kwéinana méniye. Áánútun-
amanko mináíntávéna mimbórá-áímbá kwésiye-
imayaa kwéune.

8

*póimo tuvú'mái kampar-ísóígómbá ámén-
kwasai.*

¹ agaimái sísa e'a sé'a póimo kwétuvu'nesamo
évakar-ama'o kárámaimo kwaántái-taareira'o
marésamo évaka'o máákétira'o kwémaraamba
minámá'á meéyamba'maimo nánaundaya
kanaawá'iyoyaimbo sísa e'o sen-áímbá
simátíménda ísáaro. mirám-baarawaina
ááimba awánasaraundaya póta miráyá ónáe-
aimba ááéma íma seró. mirámó kwéombo é'a
kentúma maé kwéiyovo kwaásimo tirumbó
tímémbó kwétuwa'naa-omba mindá kawe'án-
iye. ² évakarawaimo moórá-yantaatavesa imáyáa
ésa sésa á'a awánasaraumnemo kwésiyawai
íma kanaán-umai awánasaraavo ³ Áánútumbo
tirumbó áméwanamo ímbá Áánútu miwí
tuwánasaraiye.

4 mináimbá imáyáa é'a ké'naan-aimba póimo kwétuvu'nesamo évakar-ama'o kárámaimo kwaántái-taareira'o marésamo évaka'o máákétira'o kwémaraamba minámá'a meeyámba'maimo nánááon-aimbo sendá ísáaro. kwaántá-kwaasi íma asirayáankwára-kwáásín-ovo mimbóráwái asirayáankwáráwái Áánútuma iyé-áintá ísaraumne. 5 kwíyómpare maraparé sáwíva-tantaa'a kwáyáisasa évakarawai sésa kentáásí asirayáankwáráwái ména kenká'a kárákwiraiye sewaná mirámó kwésen-tantaa'a sáwíva'a kwáyáivo 6 kesáá mimbóráwáintávéta séta kentáásí Áánútu éna kentáásivowama iyéyá kwésune. amápa-tantaa'a úmakaimba póta kwenáwí'a mósá maréta kwená kwaási-i'a úndayaveta máyaumne. mimbórá-Ísóígómá máyáimba Ísu Káráísitima póna Áánútumo siráintemba amápa-tantaa'a uráimba kwená asirayáankátá máyaumne. miráumai kwaántá-kwaasi íma asirayáankwára-kwáásí owé-áimbá ísaraumne.

7 mináintá ísaraumpo amáparawai íma ísaraawe. évakarawai póí tuvú'mái kwénesa kwaántá-kwaasiyavesa imáyáa ésa tímémáembanivo Áánútunopa'o tiráanka'a ááéraan-imayaa ésa kwaántá-kwaasi tímém-poiman-iye sésa mimpóí kwénaamba tirumpin-ímáyááómó sáwí'a kwéowemo kwésini'a kwéesa sésa mimpóímá ímo naaráambá kwénaumne kwésewe. 8 mintómbó ímo néta nétaamo kwéundaya Áánútu íma imáyáa éna náúndayavenaya aamoí umásinkenaya ímo

náúndayavenaya aamoí umásinkenaya íma mirá kwéiye. ⁹ kwaántá-kwaasi tímém-poimo né'o ímo né'o kwéomba mindá kanaán-ivo Áánútuntavesamo ímo asiramáímo máyáawai tuwánésa keinárawa'o ontembá mirá ésa miwí tirumpin-ímáyááómó sáwí'a kwéowemo kwésini'a mirá ovó sé'a kárákwiyoro. ¹⁰ keinárawa'a sé'a kwaántá-kwaasi íma asirayánkwáráwái ombá pó'a tímém-poimo úwoimo kwénaunda kanaán-iye sen-kwáásí kwaántá-kwaasiti mono'-náúmpá'ó toómbó kwénaambo ésa Áánútuntavesamo ímo asiramáímo kwéowai tuwánésa sésa keséya mintómbá nánaumnemo kwésesamo kwénaamba tirumpinkén-ímáyááómó sáwí'a kwéowemo kwésini'a kwéowe. ¹¹ miráumai mintómbá kwénaunda kanaán-iye kwésemba mindá Áánútuntavesamo ímo asiramáímo máyáawai sáwí'a umátínkáawe. Ísu Káráisiti miwíyáváiyé séna pukáiwai kentívá'awaawi sáwí'a umátínkáawasa sáwí-amba kwégwaraawe. ¹² kentívá'awaawi sáwí'a umátinke'a miwímó ímo asiramáímo máyáan-imayaa sáwí'a umátínkáamba Káráisitimba sáwí'a kwéumankaawe. ¹³ kemá Póro sé'a kwaántá-kwaasi tímém-poimo naanasá kesívárawaisai suwánésa sáwí-amba kwáráavo sé'o ama'ó ímo naanasá suwánésa misáwí-ámbá íma kwaránááowe.

9

Póro aantá-kwaasiti mayái kwémaena meéyámbá íma mairáin-kwasai.

1 kwaási kembá íma kwétatoraavo Áánútu kesáái simátiminkwae séna aantá-kwaqsi-i'a umásínkaraiwaima é'a súrandai kentáásí Ísóigo Ísumba awáné'a kwená mayái keinárawapimba komayááwánda suwáné'a Áánútun-aaiyave'a áraire siráamba mindá kesí mayáígón-áúma paáruraiye. 2 évakarawai kentávésa sésa íma Ísóigona aantá-kwaasiman-ivo úwoi-kwaasiman-iyé kwésewa'a keinárawa'a íma kanaán-umai mirán-áímbá kwésewe. Ísóigo si'mákowa'a keinárawa'a kwenáái kosimátimewana'a áraire siráamba pó'a mindáyave'a imáyáa é'a kentávé'a sé'a árai'a Ísóigona aantá-kwaasiman-iyé seró.

3 évakarawai keinárawapinkemba kentávé'a sé'a Ísóigon-aii simátiminkwae séna íma ai'mákaiwaiman-iyé kwésemba maarán-áímbá anondá simátimune. 4 áséi-kwasai kosimátimewandara'a toómbó ímo meéyámbare'o úwoimo naráundarakai kanaán-uráisino. 5 Ísóigona aantá-kwaasiye Ísóigo ává'awaawiye Pítaawe tuwainímbáá'o tí'maesamo áséi-kwasaimo kosimátíma'mae kwénaaontemba kemó kesuwainímbó aí'mae'o áséi-kwasaimo kosimátíme'o kentí toómbó úwoimo naráundarakai kanaán-uráisino. 6 évakarawai áséi-kwasai kosimátímakaamba toómbó meéyámba'mai nánááontavesa íma mayái kwémayowa'a úwoi toómbá tímúwasa naráavo Páánápáasinte kenkáiyavaiye su'mai imáyáa é'a sé'a toómbó náyááoiyantavesarai mayái kwémaesarai óntamba mairésarai toómbá kwémandaiye-imayaa kwéomba mindá sáwí-imayaa kwéowe.

⁷ maarán-áimbá imáyáa oro. i-kwáásí miwítí mayáírákém-béyámbá toómbá kwénaawe. kígauomo kwéowai minkígáúvákén-tómbá kwénaawe. póimo máráawai mimpóimá tuvú'mái úwoi kwénaawe. miráumai mayáímó kwémayaawai meéyámbá kwémaraawe.

⁸ mináimbá kwaásiti imáyáavinken-aimba kwésimatimumpo Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba mirán-áimbá kwáyáimba simátíménda ísáaro. ⁹ Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba agaimaréna séna kwaásiti toómbá úwítí-aramba ásíma piyíndayavena purumakankó aísamai tamái mapándáapa umái ásíma pítúwáínka'a purumakankóná óika'a íma asááésa túwéwana úwoi ména évaka'a náníye

siráimba mimbáyáígóná meéyámbá póna mintómbá évaka'a úwoi náníye. Áánútu íma purumakantáváiyé su'maiyavena mináimbá agayaaó siráivo ¹⁰ kentááyavenagwara'a mináimbá siráiyé. kígauomo kwéowai mimpínkén-tómbá nánaumne-imayaa kwéesa kwémaraawe. námáimo kwéowai minkígáúvákén-tómbá nánaumne-imayaa kwéesa kwéowe. ¹¹ miráumai keinárawapimba Áánútun-aaí kosimátímakaundaya pó'a toóné évaka-tantaaremo úwoimo siménaaonta kawé'án-iyé. ¹² kentáásínaaemba évakarawai keinárawapimba Áánútuna mayái kogwémaesa sésa toómbá síméro suwa'á úwoi tímúwasa naráawe. miwímó toóné évaka-tantaare úwoimo mairáantemba kesáágwará'ó úwoimo máyáandaya kanaániye. kentópakemba

toóné évaka-tantaare mayánaunda-amba kwáyáimbanivo kemó simíyan-tomba siyáán-umai máyáanata Ísu Káráisitín-aaí íma ísáavo séta kesí mayáírákémbá toómbá meéyámba'mai néta anóm-bayai kwémaeta íma ivátuweta mimbáyáírákémbá toómbá meéyámba'mai naráumne.

¹³ maarán-áintávé'a imáyáa oro. Yérúsaremu-naopa'a anóm-bono'-naumpa'a mayái kwémayaawai mindáúmpákén-tómbá úwoi kwénaawasa óntan-taareira'a Áánútuntavesa póí tuvú'mái kwéagayaawai mimpínkén-tómbá úwoi kwénaan-aimba ísaraawe. ¹⁴ miráumai Ísóigo Ísu asiramái séna áséi-kwasai kosimátimiyawaitopakemba toómbá úwoi timíyasa nánááowe siráíye.

¹⁵ keinárawapimba komé'a Ísu Káráisitína áséi-kwasai kosimátimewandara'a kentópakemba toóné évaka-tantaare mayánaunda-amba kwáyombanivo íma maéta toómbá síméro íma siré'a ívékwara'a simígwáe sé'a íma maanáúvái kwéagayaumne. ávááraumaimo sááimo sinkáína'o puwónáe sé'o é'a toómbá síméro íma sénaumne. miráumai kesí mayáírákén-tómbó kwénaandayave'o é'a íma aambá áúsinkaaro. ¹⁶ Áánútu asiramái simásímakaisa'a áséi-kwasai kwésimatime'a mináséi-kwásáimó imo kwésimatimekai kesópa'a umbai-yántáá'á paárisino. mindáyave'a mináséi-kwásái kwésimatimundayave'a íma kesúma maé kwéiyune. ¹⁷ kesí imáyáavinkembo áséi-kwasaimo kwésimatimekai meéyámbá mayánáe súsina.

íma mirá é'a Áánútu simásímakaintave'a kwésimatimune. ¹⁸ mindá árair-aimba póna kesí meeyámbá maarám-béyámbán-iyé. áséi-kwasai kwésimatimunda toómbó úwoimo kwémayaundarakai kanaán-isinó. toómbá íma úwoi mairáunda pósa íma maarán-áimbá sénááowe. áséi-kwasai ísaraundarata toóntá ámakaumne íma seró.

áséi-kwasaimo úwoimo kwésimatime'o aamoimó kwéunda mindá kesí meeyámbán-iyé. áséi-kwasaimo úwoimo kwésimatime'o aamoimó kwéunda mindá kesí meeyámbán-iyé.

¹⁹ keinárawa'a kembá íma táto'makaawa'a kemó siráanteni'a kwée'a toóné évaka-tantaare mayánaunda-amba kwáyáimbanivo íma maéta mirán-tántáá'ó mairáundarakai esimái-kwaasi Áánútunopa'a tiráasino. íma mairáundayave'a sáwívarawai túwa'naa únasa Áánútunopa'a kwétewe. ²⁰ Ísu Káráísitin-aaiyavesa áraire sénááontave'a Yútaa-kwaasivinkemba mé'a miwímó ontem-báyái kwémayaunana Áánútu Mósesimbo simámakain-amaanko íma kembá tátokaivo minámáánkómó tátokain-kwaasivimba mé'a miwímó ontembá miráumai mé'a Ísu Káráísitin-aaiyavesa áraire sénááontave'a miráumai máyaumne. ²¹ Ísu Káráísitin-aaiyavesa áraire sénááontave'a ó'onkaa-kwaasi Áánútuna áamáambo ímo ísaraan-kwaasivimba mé'a miwímó ontem-báyái kwémae'a Áánútuna áamáamba Ísu Káráísiti siráin-amaamba íma araisé'a úwoi kwétaagwiavune. ²² évaka-tontave'o náúnavo kwésen-kwaasi túwa'naa únasa Ísu Káráísitin-aaiyavesa áraire sénááontave'a mirán-tómbá íma né'a máyaumne. évakarawai Ísu

Káráísitin-aaiyavesa áraire síyana Áánútu sáwí'o umáímo máyáampinkemba iyátinkanintave'a mirám-baaran-kwaasivimba mé'a miwímó ontembá kwéune. ²³ áséi-kwasai kóyáwé ínana Áánútu kawé'á umátinkena kenkwará'á mirá umásinkanintave'a mirá kwéune.

²⁴ maarán-áímbá imáyáa oro. amáparawai isaaisésa kwégowana moórawai kóyaaítana meeyámbá kogwémaena aamoí uráiyé sen-áímbá kwéisaawe. miráumai Áánútumo aamoí umátinkanintave'a imáyáa é'a Áánútuna aampa'á miráumai koró. ²⁵ kesúma asiraínkwáe sésa isaaisésa kwénaaomba tiyáántán-kwimai kwégwesa miwí túra'a kwégarakwiyesa ánásanim-beyambo mayánááontavesa mirá kwéovo kwaíkwaí'a íním-beyamba mayánaundayaveta Áánútuna aampatá kwégune. ²⁶ miráumai íma úwoi kwégumpo ayááíwá'á kwáyáim-beyantave'a imáyáa é'a Áánútuna aampa'á kwégune. ²⁷ kesúra'o sirááímo kwétaini'a ímanivo Áánútumbo arááímo kwétaini'a umái kwaráúndayave'a kesúra'a kárákwire'a áséi-kwasai kwésimatimunana naaémba Áánútu íma aamoí umásínkáivo sé'a kesúra'a kwégarakwiyune.

10

kwaántá-kwaasiti imáyáa íma mósá máráaro siráín-kwasai.

¹ kesí kwaásiyono. maarán-áímbá imáyáa oro. naaóvá'á Yútaa-kwaasiya síkwá'náya Ísípi-marava'a ándávakemba Áánútu ayútinkowasa

miwí túra'a íma kárákwiyesa sáwí'a uráamba imáyáa oro. Áánútu ayútinkowasa Ísípi-marava'a tuwésa kwéguwana aambá agaráátinkena ainámbá amáparawai túrampa'a makówasa mináínánkó kún-ayampa'a kwéguwana Áánútu anón-domba tuwínkaa'a úmarowasa amáparawai mimpímbá kóaatosa kavóná-marava'a kwégwesa ² miwítí anóndako Mósesiye tarúmai máyówana Mósesi mináínámbá kwa'maéna kwéguwasa kentáá síkwá'náma mirá kwéuwana Áánútu nombá tuwínkaa'a úmarowana mimpímbá Mósesi kóaatowasa miwígwará'á mimpímbá kóaatosa ³⁻⁴ noné toóné íma kwáyopa'a kwéguwana Áánútu toóné noné timúwasa amáparawai kwénowana Áánútu óntan-ayau tinkówana minóntámpínkémbá nombá kumúwasa kwénesa kwénaauwana minóntámbá miwítí egwaa'á kwáyowasa naráawe. minóntántávéta séta Ísu Káráisitiman-iye kwésune. ⁵ kavóná-marava'a kweéme kweémesa Áánútun-aaimo kwarááraamba sáwívarawai íma kwarésa sáwí'a uwaná mindáyavena Áánútu íma aamoí umátinkena kavóná-marava'a tínkámaena kwénaauwasa pukáawe.

⁶ sáwí-imayaawe su'mai ésa sáwí'o kwéuntavesa aamoí uráavo kesáá miráyá únavo séta miwímó uráantaveta imáyáa éta kentáásúra'a kárákwiyono. ⁷ miwívínkémbá évakarawai kampar-ísóígómbá úmakesa kwená imáyáa mósá makáavo kesáá íma mirá ónáisaiye. mináíntávéna Áánútun-aai aúváivimba agaimaréna séna kwaási mara'á mésa toóné noné

násuwesa usásinesa tiraimá makáawe.

kampar-ísóigóntávésa imáyáa ésa mirá uráawe agaimaréna siráiyé. ⁸ miwívínkémbá évakarawai aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné uráavo kesáá íma mirá ónáisaiye. mirá untavéna mimbórá-kánaávimbá Áánútu sáwíva-kwaasi 23,000 kwaasi tínkamuwasa pukáawe. ⁹ miwívínkémbá évakarawai Ísóigomba masínkáánkái sésa Áánútu kentáará'á íma kawé'a umái kwégarakwiye kampa'á sésa sáwí'a uráavo kesáá íya mirá ónáisaiye. mirá untavéna Áánútu iraankavayaantómbá ti'marówasa vovasá pukáawe. ¹⁰ miwívínkémbá évakarawai Áánútumba í'ái ánkaraayo kesáá íma mirá síyataao. mirá untavéna Áánútumo kwíyómpakembo ai'marówai tínkamuwasa pukáawe.

¹¹ miwívimbá mirán-tántáá'á paárúwana Áánútun-aaí aúváivimba agaimakáimba kesáá ánásanin-kanaavinta máyaundawaiya mináimbá kwéseta imáyáa éta íma miráyá éta kárákwiyono.

¹² miráumai kesávé'a sé'a asiramái máyaundawaiya úne kwésewai moórá-yantaako tavisína'a sáwí'a únavao sé'a kárákwiyoro. ¹³ sáwí'o ónááon-umbai-yantaa'o kentópa'a tiráimba mindá amápa-kwaasitopa'a tiráiyé. Áánútu tiráváyáiwaima séna sáwí-asirayan-tantaako kentópa'a téna tavisína'a sáwí'a ovó séna mirán-tántáá'ó tuwánááon-amba áamáá-ontama agaráátinkaina'a kanaán-umai asiramái mé'a íma sáwí'a ónááowe.

14 kesí kwaásiyono. Yútaa-kwaasiya síkwá'náma uráantemba mirá únavo sé'a kampar-ásíráyánkwáráwáítí imáyáamo mósá kwémaraamba tínaemba umáméro. ¹⁵ kawer-ímáyáámó kwéon-kwaasi owa'á asiramái simátimé'a sé'a simátimunda-aimba kawe'á umái imáyáa oro. ¹⁶ Ísu Káráisitimo kentááyáváiyé sénamo kwená naaemó kumúwanamo pukáintaveta imáyáa éta aráá-tomba kwénaundaya ándá-aran-domba Áánútumpa'a súwi séta mindómbá kwénaundaya maará séta Ísu Káráisitina naaenéiyá tarúmaiya máyaumne. minaráá-tómbá topámbaiya kwénaundaya maará séta Ísu Káráisiti áúneiya tarúmaiya máyaundaya ¹⁷ minaráá-tómbá mimbórá-tómbá kwáyáísata mimpínkéntáámó amáparawaiya kwénaundayaveta mimbórá-kwáásí-í'a umáíya méta sáwívarawaiya úndanivo mimbórá-kwáásí-í'a umáíya kwémaumne.

¹⁸ Ísareri-andarakewai Yútaa-kwaasimo kwéomba imáyáa oro. Áánútuntavesa imáyáa ésa óntan-taareira'a póí tuvú'mái agaimái kwéamesamo kwéomba Áánútuwe tarúmai máyáawe. ¹⁹⁻²⁰ súnda-ainkona ááimba simátiménda ísáaro. kwaántá-kwaasimo toómbó tímémba kwaántá-kwaasi kwétuwa'naa-ontavaiya kwétimé. ímaniye. kwaántá-kwaasima kwétimen-tomba anóntantaara'iyó. ímanivo úwoisan-tombaniye. súnda-ainkona ááimba maarán-áímbániye. póímo kwétuvu'nesamo évakar-ama'o kwaántá-kwaasimo kwétimesamo máyáamba íma Áánútumba kwéamesa máyáawe. kwaántá-

kwaasimo timé'o miwísémo tarúmaimo máyáamba miráumai íma máeroyavena siráái kwétaiye.

²¹ Ísóigoe tarúmai maésa kwaántá-kwaasiye tarúmai maésa kwéomba íma kanaán-umai kwémaewe. Ísóigontave'a imáyáa é'a ándá-aran-done toóné kwénaavo kwaántá-kwaasiyave'o imáyáamo ésamo kwétimesamo mintómbó kwénaapa'a íma komé'a naaró. ²² mirámó é'o sé'o Ísóigo íma aivaráwáímán-iye síyanamo éna áwáá'a tiyíniye. Ísóigona asirayánkó kentáási asirayámbá usáyaaitaraivo íma mirán-oro.

²³ keinárawapinkemba évakarawai sé'a amáparitaamo kwéundaya kanaán-iye kwésevo kemá Póro sé'a évakari'o kwéomba íma kawé'á kwéumatinkaisana évakari'o kwéomba íma kwétuwa'naa-iye kwésune. ²⁴ miráumai kesávé'o túwa'naa ónááom-bayaiye su'mai íma maé'a ó'owigwara'o túwa'naa ónááom-bayaigwara'a máyáaro. ²⁵⁻²⁶ maarán-áímbá imáyáa oro. naaóvá'á Áánútun-aaí aúváivimba agaimaréna séna

marawé minká'ó kwáyáin-tantaare

amápa'a Ísóigondeiman-iye

agaimaréna siráimba Áánútu kentááyávéna imáyáa éna makáimba pó'a máákétirakemba póí-ama'a úwoi meéyán-ure'a íma anón-imayaa é'a sé'a sáwíra'u. kawerá'únó íma kwése'a úwoi naaró. ²⁷ moóráwaimo Áánútun-aaíyavenamo ímo árairemo siráíndawai tááyena séna kesí naaúmpa'a toómbá naarómó sína'o owémó sé'o é'a komé'a íma áísaa e'a náávaken-tona'iyo íma sé'a úwoi kwéne'a sáwíra'u. kawerá'únó

íma sé'a úwoi naaró. ²⁸⁻²⁹ ánivo moóráwaimo sénamo kwaántá-kwaasi tímakaan-tomba iyémó sínímbo é'a kanaámpó úwoi nánaumne-imayaa kwéombanivo mináímbó sin-kwáásígó imáyáa éna séna Ísu Káráisitina kwaási kwaántá-kwaasimo póimo tímémba kanaán-iyé kwésivo íma naaró.

keinárwapinkemba évakarawai sé'a kwaántá-kwaasimo tímén-tombo náúndaya mindá kanaán-iyé. ánivo moóráwaimo kwesávénamo sénamo kwaántá-kwaasimo tímén-tomba náúnavo kwésiwai kwemá kentááyávéna naavó íma sisinó. ³⁰ toóntávéta Áánútumpa'a súwi kwéseta kwénaunanaya moóráwai séna íma naaró ímo seráámbá kwésiye keinárawa'a sentáv'é'a ³¹ kemá Póro sé'a Áánútu áwí'a mósá máraam-bayaiye su'mai maé'a toóné noné kwéne'a mayáímó kwémayaamba Áánútuntave'a imáyáa é'a kwenáwí'a mósá máraaro. ³² Yútaa-kwaasiyavaiye ó'onkaa-kwaasiyavaiye Áánútuna kwaasiyavaiye imáyáa é'a kawé'á oro. tuwánésa sáwí-amba kwáraayo sé'a kárakwiyo kwésune. ³³ imáyáa é'a sé'a suwánésa aamoí umásinkaigwae sé'a máyaumne. kesáváiyé su'mai kawé'ó íí-máyái íma kwémayaumpo amáparawaigwara'o kawé'ó umátínkám-bayai kwémayaunda póna Áánútu sáwí'o umáímo máyáampinkemba tiráínasa kawé'á umái ménaaom-bayai kwémayaumne.

11

¹ Ísu Káráisitimo uráintemba mirá kwéumpo kemó úndantemba keinárawa'a mirán-oro.

Áánútuntavai imáyáa ésa torupamáí máyómba aarai ti'nónká'á káátaraan-kwasai.

² kentáv'é'a imáyáa úmae iyé'a simásímakain-aimbo simátímakaunda-aimba kwétaagwiyavontave'a aamoí kwéumatinkaumne. ³ simátíménda ísáaro. Káráisiti amáparawaira'a kárákwiyisasa kwaaimó ombá tuwainímbáaka'a kárákwiyowana Áánútu Káráisitinka'a kárákwiraiye. ⁴ miráumai Áánútuntavesa imáyáa ésa torupamáí máyáamba kwaaimá námúnaa kwésesa Áánútun-ai kwésimatimemba ti'nónká'ó kánumo'o káátaresamo ésa Káráisiti áwí'a sáwí'a ónááowe. ⁵ torupamáí máyáamba aaraimá námúnaa kwésesa Áánútun-ai kwésimatimemba ti'nónká'ó ímo káátaresamo ésa tuwai'máá túwí'a sáwí'a ónááovo aarai ti'nónká'á káátaraamba tuwánésa tuwai'máá'a kárákwiraawe kwésemba mindáyavesa ti'nónká'ó ímo káátaresamo ésa tuwai'máá túwí'a sáwí'a ónááowe. sáwí'o on-ínimbó tigaeyávái igwáe sésamo ti'nóntáumo káráyuwaantemba ti'nónká'á íma káátaraan-inimba sáwí-ininkaamba ésa pósa tigaeyávái kwéowe. ⁶ aaraimó ti'nónká'ó ímo káátaresamo ésa ti'nóntáu káráyuwaaro kwésune. ánivo ti'nóntáumo káráyuwaamba tigaeyávái ésa pósa ti'nónká'á káátaro. ⁷ Áánútu asirayánkwáráwái amápa-tantaaka'o kárákwiraiwaimo intení'a kwaai mirá ésa pósa torupamáí máyáamba ti'nónká'á íma káátaraawe. Áánútu tuwai'mááaka'a kárákwiraisasa tuwai'máá'o ontení'a aarai ésa pósa torupamáí máyáamba ti'nónká'á káátaraawe. ⁸ Áánútu aivar-ínimbá awaikó arausandéi úmakaivo kwaai

íma aaraigó arausandéi úmakaiye. ⁹ kwaai gó aaraigónká'á ménintavena íma úmakaivo aaraigómá kwaai gónká'á ménintavena Áánútu úmakaiye. ¹⁰ mindáyavaiye kwíyómpakenkwayo'narawa túranka'a máyáantavaiye aarai ti'nónká'á káátaaro. tuwánésa sésa tuwai'máá'a kárákwiraawe sénááowe. ¹¹ ánivo Ísóigo aúranka'a máyáamba aarai kwaai tiráváyáawasa pósa íma keyáá kwémaewe. ¹² Áánútu aivar-ínimbá kwaai gó arausandéi úmakaisasa aarai mésa kwaai matínkáawasa kwémaemba Áánútu amápa-tantaakona ááimban-iyé.

¹³ Áánútuntavesa imáyáa ésa torupamá máyáamba aarai ti'nónká'ó ímo káátarésa námúnaa kwéseмба kanaawá'i. íya kanaán-iyó. imáyáa oro. ¹⁴ kwaásiti ááimba imáyáa é'a sé'a kwaai miwí ti'nóntáu ayáátáaka'o kwáintavesa tigaeyávái owasá ¹⁵ aarai kenti ayáátáa-ti'nontauyavesa aamoí kwéomba Áánútu tímakaisana ti'nóntáugo ti'nómayaanka'a kwégaataiye kwésewe. ¹⁶ keinárawapinkembo évakarawaimo ti'nónká'ó káátamakaantavesamo narú'nárúr-áímbó síya'o é'a sé'a kesáá Áánútuna kwaásiya torupamá máyaunasaya ó'on-o'on-daopa'a Áánútuna kwaási torupamá máyáamba mirá úndayaanivo ó'on-aaimba íma kwáyáiyé sénaumne.

Ísóigontavai imáyáa ésa aráá-tomba naráan-kwasai.

¹⁷ sáwí'o kwéon-aintave'a simátíménda ísáaro. Áánútuntave'a imáyáa kwée'a torupamá máyáamba íma moórá-morawai

kawe'á kwéumatinke'a sáwí'a kwéumatinkaawe.
¹⁸ torupamáí máyáampinkembo taaínkaar-umaimo
 máyáan-aimbo sewa'ó isáúnda árrair-aimban-iyé.
¹⁹ taaínkaar-umai mé'a évakarawai ó'on-imayaa
 owasá évakarawai ó'on-imayaa kwéowa'a árrair-
 aimbo sen-kwáásí kwéisaawe. ²⁰ torupamáí
 máyáamba sé'a aráá-tomba nánaumne sembánivo
 Ísóigontave'a íma imáyáa é'a aráá-tomba né'a
²¹ évakarawai kentí naaúmpakembo maimaé'o
 tiráan-tontave'a imáyáa é'a kwénaawasa
 toómbó ímo makáawai táái kwétinkaisasa
 évakarawai uwo'aó'-nómbá kwénesa uwo'aó'á
 kwéowa'a mirá kwéomba aráá-tomba sáwí'a
 umái kwénaawe. ²² mirámó kwéomba toómbá íma
 taaínkaar-e'a toómbó ímo makáawai timé'a sáwí'a
 umátínkáawasa tigaeyávésa ombá mindáyave'a
 íma aamoí kwéumatinkaumpo sáwí'a kwéowe.
 kentí naaúmpa'a toóné noné násuwe'a torupamáí
 mé'a Ísóigontave'a imáyáa é'a aráá-tomba naaró.

²³ Ísóigo simásímakaimba simátímakaunda
 maarán-áimbán-iyé. moóráwai Yútási
 Ísóigo Ísumba kwená namuro-kwáásirá'á
 íma agaráátínkaronka'a mindó'wáámbá Ísu
 Káráísiti toómbá maisoréna ²⁴ Áánútumpa'a
 súwi séna topaména séna mindá kesúman-
 ivo keinárawatave'a ísámai kesúma
 ayú'maranaumne. miráumai kentávé'a imáyáa
 kwé'e'a námae iyóro súwasa ²⁵ toómbá
 násúwówana pérétimo mayóntemba ándá-
 aran-domba kwáyon-anaveumba maisoréna
 séna mindá kesí naaemán-iyé. kesí naaemá
 keinárawatavena kumínimba póna Áánútu kesé
 tarúmai máyáawe séna mináúná-áimbá simái

tarúmakaiye. maandómbó kwénaamba kentáv'é'a imáyáa kwée'a námae iyóro Ísu Káráísiti siráiyé. ²⁶ mintóné mindóné kwénaamba kentááyávéna Ísóigo pukáiyé-aimba kwésimatimewe. mirá úmae kwéiyiyana Ísóigo marapá'á kumíníye.

²⁷ miráumai Ísóigontavesa imáyáa ésa aráá-tomba nánáe sésa ombá aiva'ó ímo kawer-ímáyáámó ésamo úwoimo aráá-tone ándá-aran-done nésamo imáyáamo ésamo úwoisamba iyémó sésamo ésa Ísóigo áúwe naawé sáwí'a iyana sáwí-meyamba tinkáníye. ²⁸ mindáyavesa máyáawaina ááimba kawer-ímáyáá ésa taaímbai ísáiyuwesa sáwí'o umáimo máyáamba kawer-ímáyáá ésa aráá-tomba nánááowe. ²⁹ Ísu Káráísiti kentááyáváiyé séna pukáin-ainkona ááimbo ímo imáyáamo urésamo úwoimo mintóné mindóné kwénaambo é'a kesávésa aaivimbá kwíyana Áánútu sáwí-meyamba timíníye. ³⁰ keinárawapinkemba évakarawai mirá é'a Ísu Káráísiti kentááyáváiyé séna pukáimba íma imáyáa é'a aráá-tomba úwoisamba iyé-ímáyáá kwéomba pó'a évakarawai aamoisáyán-kwáásí máéwasa évaka'a tí'a iwáí máéwasa évaka'a pukáawe. ³¹ ánivo máyaundawaina ááimbo imáyáamo kawé'ó étaamo taainétaamo sáwí'o kwéunda arupí kwéundarakaiya Ísóigo sáwí-meyamba íma símísino. ³² ánivo Ísóigo arupí umásinkanintavenaya sáwí-meyamba kwésiminta póna marapá-kwáásímó sáwí-meyambo kwaíkwai'o íním-beyambo timíndara'a miwísé sáwí-meyanta íma simíníntaawe.

³³ kesí kwaásiyono. mináíntáv'é'a imáyáa é'a toómbá né'a Ísóigontave'a imáyáa é'a aráá-tomba nánááontave'a torupamáí máyáamba moórá-morawai ténááontave'a timu'maré'a mé'a aráá-tomba naaró. ³⁴ tááimo kwétinkaina'o é'a kentí naaúmpa'a toómbá násuwe'a torupamáí mé'a toómbá nánááowe. mirámó íyanamo éna Áánútu sáwí-meyamba íma timíniye. ó'on-aintavaigwara'o agaimái sísaá-uraan-aimba kentópa'a kweéme'a komé'a simátimenaumne.

12

Áánútun-amanko asirayámbá kwétimin-kwasai.

¹ kesí kwaásiyono. ó'on-o'om-bayaimo mayánááontavena Áánútun-amanko asirayámbá kwétimimba íma ísámai usúkáavo sé'a simátíménda ísáaro. ² Áánútuna aambó ímo kwakónka'a Sáátáánigo tátorena tavisúwa'a sáwí-amba kwaré'a kwaántá-kwaasi kampar-ásíráyánkwáráwái íma aaí kwésewaiti imáyáa mósá makáamba ísaraawe. ³ Áánútun-amanko keinárawate íma máyowa'a sáwí-amba kwakáantave'a imáyáa é'a maarán-áímbá simátíménda ísáaro. évakaraiwaimo sésamo Ísu kárákwiraiwaima iyémó kwésemba Áánútun-amanko miwí tirumpimbá máyáiwai kwésevo évakarawaimo sésamo Áánútu Ísumba sáwí'a umánkaniyemo kwésemba Áánútun-amanko miwí tirumpimbá íma máyáiyé.

4 Áánútuna kwaási-i'o owáímá kwená mayái kwémayaantavena Áánútun-amankoma ó'on-o'on-asirayamba kwétimimba mimbóráwái kwétimiye. 5 Áánútuna mayái ó'on-o'ombayai kwémayaantavesa Ísóigo Ísuntavesa ísámai mimbáyái kwémayaawe. 6 Áánútuna mayái kwémayaantavena kwemá ó'on-o'on-asirayamba kwétimisasa mimbáyái kwémayaawe. 7 amáparawai kawé'á umátinkanaaontavena Áánútun-amanko moórá-morawai tirumpimbá ména Áánútuna asirayámbá kwéagaraatinkaiye. 8 Áánútun-amanko moórá-morawai kawerímáyáá kwétimisasa mináímbá kwésimatimewe. Áánútun-amanko moórá-morwai ímo ísaraanaimba kwésimatimisasa kwésimatimewe. 9 Áánútun-amanko moórá-morawai imáyáa kwétimisasa Áánútuntavesa asiramái mésa sésa árai'a Áánútu siráini'a íníye kwésewe. Áánútun-amanko moórá-morawai asirayámbá kwétimisasa tí'o imbá kwéasovamatinkaawe. 10 Áánútun-amanko moórá-morawai asirayámbá kwétimisasa ímo awánaraam-bayaigwara'a kawé'á umái kwémayaawe. Áánútun-amanko moórá-morawai imáyáa kwétimisasa Áánútu simátímakain-aimba kwésimatimewe. Áánútun-amanko moórá-morawai imáyáa kwétimisasa asirayánkómbá taainésa sésa moórá Áánútun-amankompinken-asirayamban-iye sésa moórá kwaántá-kwaasiti asirayámbán-iye kwésewe. Áánútun-amanko moórá-morawai imáyáa kwétimisasa íma ísaraanaimpinkemba kwésewe. Áánútun-amanko moórá-

morawai imáyáa kwétimisasa miwímó siráan-aimba miwígwará'á íma ísaraan-aimpinkemba pósa kwántámai kwésewe. ¹¹ Áánútun-amanko kweyáa kwená imáyáavinkemba mirá éna moórámorawai ó'on-o'on-asirayamba kwétimiye.

Ísóigo áúwawaakaamba umáíya máyaunda-kwasai.

¹² moórámorawai sénaumpo ísáaro. kwaási túvimba sáwíva-tantaa'a kwáyáimba mimbórá-áúmán-iyé. mirámó intembá kesáa Ísu Káráísitina kwaásiya sáwíva-kwaasimo máyaundaya kweséya tarúmai mimbórá-kwáásiráámbá umáíya máyaumne. ¹³ évakarawaiya Yútaakwaasiya únasaya évaka'a ó'onkaa-kwaasi owasá évaka'a meéyámbakaawaiti mayáí kwémayaan-kwaasi owasá évaka'a úwoimo máyáan-kwaasi owaná Áánútu kwenamambá ai'marówana kentáásirumpimba kumbéna tarúsinkenaya mimbórá-kwáásiráámbá kwéumasinkaiye.

¹⁴ kesáa mimbórá-kwáásiráámbá umái máyaundaya imáyáa é'a maarán-áímbó simátíménda ísáaro. mimbórá kúwawaapimba sáwíva-tantaa'a kwáyáimba ¹⁵ aísamaigomo sénamo kemá íma ayáámba únda pó'a íma mimbórá áúvinkemba úne sínimba mimbórá áúvimba kwáyáíye. ¹⁶ áácomo sénamo kemá íma aúrumba únda pó'a íma mimbórá áúvinkemba úne sínimba mimbórá áúvimba kwáyáíye. ¹⁷ amápa kúwawaapa'o aúrane su'maimo kwáyáinkakai íma áá'a ísáisino. amápa kúwawaapa'o ááre su'maimo kwáyáinkakai amápa-kwiyumba íma ísáisino. ¹⁸ ánivo Áánútu

kwená imáyáavinkemba amápa kúwawaa'a úmakena amápa-tantaa'a kwenamááre su'mai ma'maéna kuráiyé. ¹⁹ áúwawaapinkembo mimbórá-yántáá'ó kwáyáinkakai áúwawaa'a íma kwáyáisino. ²⁰ amápa-tantaa'a kwáyáimbanivo mimbórá kúwawaa'a umái kwáyáiyé.

²¹ miráumai aúranko ayáánkontavena íma kanaán-umai séna emó ímo máyaandarakai úwoi máúsino íma sínana a'nónkó aísamaigontavena íma kanaán-umai séna emó ímo máyaandarakai úwoi máúsino íma síníyé.

²² miráumai túwawaapinken-tantaataveta séta aamoisayámbán-iyé kwésundaya ímo kwáyáinkakai áúwawaa'a íma kawé'á umái kwáyáisino. ²³ túwawaapinken-tantaatavetaamo séta úwoisamban-iyé kwésundaya kawé'á umáíya kwégarakwiyundayaawe. avora'á íma agaráátínkaraunda-yantaa'a aúpá'á makéta kwégarakwiyundayaawe. ²⁴⁻²⁵ avora'á kwáyáin-tantaa'a íma kwégarakwiyundayaawe. áúwawaapinken-tantaako amápa'a kawé'á umái mayái maéna moórá-mora-yantaako kwenáúra kwenaura'a kárákwiyinintavena Áánútu kwenamááramaa'a maréna úwoisamban-iyé kwésunda-yantaa'a kwégarakwiyiyé. ²⁶ áúwawaapinkembo moórá-yantaakomo áí'ó ínana amápa kúwawaapakemba áí'a umásaniyé. áúwawaapinkembo moórá-yantaako kawé'ó ínana amápa kúwawaapakemba kawé'á umásaniyé.

²⁷ túwawaatave'o sún-da-ainkona ááimba maarán-áimbán-iyé. keinárawa'a Ísu Káráísiti áúwawaakaamba umái mé'a moórá-morawai

kwenáiyayaankaane aúrankaane mirán-tántáákáámhá umái máyáawe. ²⁸ Áánútu kwená kwaási moórá-morawai mayái tiména mirám-báyái mayánááontavena asirayámhá kwétimena kwená aantá-kwaasi aiva'á usásintinkena miwí tínaaemba simátímakain-aimba simátimenaawai usásintinkena miwí tínaaemba kwená aambá agaráátinkanaawai usásintinkena miwí tínaaemba ímo awánaraam-bayai mayánááowai usásintinkena tí'o kwéin-kwaasimo asóvamatinkanaawai usásintinkena miwí tínaaemba túwa'naa ónááowai usásintinkena miwí tínaaemba ó'on-o'om-bayaira'o kárákwiyonaawai usásintinkena miwí tínaaemba ó'on-o'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo sénááowai usásintinkena mirá ónááowai usásintinkava'a kuráiyé.

²⁹ Áánútu aantá-kwaasiti mayái tímakaimba amáparawai íma mirám-báyái máyáawasa évakarawai máyáawasa Áánútu simátímakain-aimba simátímémba amáparawai íma mirám-báyái máyáawasa évakarawai máyáawasa Áánútuna aambá kwéagaraatinkaamba amáparawai íma mirám-báyái máyáawasa évakarawai máyáawasa ímo awánaraam-bayai kwémayaamba amáparawai íma mirám-báyái máyáawasa évakarawai máyáawasa ³⁰ Áánútuna asirayándéí tí'o kwéimbo asóvamatinkaamba amáparawai íma mirám-báyái máyáawasa évakarawai máyáawasa ó'on-o'on-aimba ímo ísaraan-aimpinkembo kwésemba amáparawai íma mirá sewasá évakarawai sewasá mináínkóná ááimbo kwántámai kwésemba amáparawai íma

mirá owasá évakarawai kwéovo Áánútu kwená imáyáavinkemba mirán-ásíráyámbá kwétimiye.

³¹ Áánútu kwétimin-asirayamba mayánaemo kwésemba imáyáa é'a sé'a Áánútuna mayái usáyaaitamai-mayai mayánaemo sé'a tiyáántán-kwimai mayái máyáaro.

mináimbá kemá imáyáa é'a sé'a kawer-áimbán-ivo kwaásimo tirumbó tímémba minánkó amápar-ankomba usáyaaitaraimba minánkóná ááimba simátíménda ísáaro.

13

kwaásimo tirumbó tíméwaina ááimban-iyé siráin-kwasai.

¹ Áánútun-amankomo asirayámbó simínataamo ó'on-o'on-aimbo ímo ísaraunda-aimpinkembo sétaamo kwíyómpaken-kwayo'narawa tááivinkenkwara'o sétaamo miráwé su'maimo étaamo ímo kwaásiti imáyáamo ondayáámó éta mináimbá úwoi-aimba séta kámoyambo úwoimo tontembá mirá éta peró'o úwoimo tuvúwóntemba mirá ónaundayaanivo kwaásiti imáyáamo étaamo éta kawé'á umátinkanaumne.

² Áánútumo asirayámbó simínataamo simásímakain-aimbo simátimetaamo Áánútumo aúpá'ó marénamo avora'ó marénamo uráin-aimba isétaamo ímo ísaraunda-aimba Áánútu simásímakain-aimba isétaamo Áánútuntavetaamo asiramáimo métaamo sétaamo árai'a Áánútu siráini'a íniye sétaamo Áánútumo siráintemba umbai-máyáímó maétaamo miráwé su'maimo étaamo ímo kwaásiti imáyáamo éta úwoi-kwaasiya úne.

³ makáunda-yantaa'o amápa'o tímatuwetaamo

Áánútuna mayáiyá kwémayaundayavaiya sáwí'a umásinkaamba aamoí éta kanaán-iyemo sétaamo mirámó étaamo ímo kwaásiti imáyáamo ondayáámó éna siráunda-ainko íya súwa'naa íníye.

⁴ kwaásimo tirumbó tíméwaina ááimba maarán-áimbán-iyé. kwaásimo tirumbó tíméwai sáwí'o kwéumatinkaamba anondá íma mirá ombá túwa'naa esa kwaásimo tirumbó tíméwai túwí'o kwáyáin-kwaasiyavesa tirumbá íma sáwí'a umátinkesa kwaásimo tirumbó tíméwai miwí túwí'a íma maé iyésa ⁵ kwaásimo tirumbó tíméwai kesávésa amápa-tantaa'a kawé'á kwéune íma sésa sáwí-aimba íma sésa kwaásimo tirumbó tíméwai kesáái usáyaaitainkwae íma sésa kwaásimo tirumbó tíméwai íma ááéma áwáá'a sésa kwaásimo tirumbó tíméwai sáwí'o umátínkáamba íma imáyáa úmae iyésa ⁶ kwaásimo tirumbó tíméwai sáwí'o uráantavesa íma aamoí ésa kawé'ó uráantavesa aamoí ésa ⁷ kwaásimo tirumbó tíméwai umbai-yántáá'ó kwáyáimpimba úwoi mésa kwaásimo tirumbó tíméwai amáparawaiyavesa íma inkaisí-ímáyáá ésa amáparawai kawé'á ónááontavesa timu'marésa mésa kwaásimo tirumbó tíméwai amápar-umbai-yantaapimba asiramái mésa íma ivátuwesa miráumai kwémaewe.

⁸ kwaásimo tirumbó tímémba minánkómá kwaíkwai'a éna íma ánásainana Áánútu simátímakain-aimba kwésimatimim-bayai ánásainana ó'on-o'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkemba kwésem-bayai ánásainana ímo ísaraan-aimbo Áánútu simátímakain-aimba kwésimatimem-bayai ánásaniye. ⁹ ímo ísaraunda-aimbo Áánútu simásímakain-aimba íma

kanaán-umai ísáyasaraundayaawe. Áánútumo simásímakain-aimba simátímakaunda íma kanaán-umai simátímatasaraundayaawe.

¹⁰ Áánútu kasenkuí'a ónaumnemo siráimba naaémba paárinimba póta ímo ísáyasaraunda-ainkwara'a ánásagwinata amáparawaina ááinta awánanaundayaawe.

¹¹ iyámpói máyaawandara'a iyámpóimo kwésentemba mirán-áimbá sé'a iyámpóimo kwéontemba mirá é'a iyámpóimo kwéontemba mirán-ímáyáá uráumpo kwaási-i'a uráunda iyámpóira'o uráunda-yantaa'a tukáumne.

¹² iyámpóimo ímo kawe'ó umáimo ísáantemba Áánútuna kwaásiya íma kawe'á umáíya Áánútuna ááimba kwéawanaundayaawe. nompímbó kwaási tói'o ímo awánamaimo kawe'ó úndantenta ívé'a miraráántá kwéundaya Áánútuna ááimba íma kawe'á umáíya kwéawanaundayaanivo kwaási tói'o avoratóámó awánáúndantemba naaémba miráyá ónaundaya Áánútuna ááimba kawe'á umáíya awánanaundayaawe. ívé'a

íma awánasaraundaya Áánútu kentáámó suwánasarauintemba naaémba Áánútuna ááimba awánasanaundayaawe. ¹³ mirá ínivo ívé'a

Áánútuwe aráápamaiya máyaunda-amba isaná árai'a Áánútuwe maí'mai'a ónaundayaawemo kwésunda-amba isaná Áánútumbo tirumbó áméne kwaásimo tirumbó tímén-amba isaná umái minkáúmbó-ámbá kwáyáivo usáyaaitarain-amba Áánútumbo tirumbó áméne kwaásimo tirumbó tímén-amban-iyé.

14

Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimen-kwasai.

¹ kwaásimo tirumbó tímén-amba asiramái kwaré'a Áánútumo kwétaain-timin-asirayamba mayánáe sé'o Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimemba anón-tantaa'a imbá pó'a minásíráyámbá mayánáe seró. ² Áánútun-amankomo asirayámbó kwétimisasamo ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwéseмба íma kwaásiyavesa kwésevo Áánútuntavesa sésa kwaásimo mináinkóná ááimbo ímo ísaraantavesa kwaásiyavesa íma kwésewe. Áánútun-amanko asirayámbá kwétimisasi aúpár-áímbá kwésevo ³ évakarawai Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimemba asiramái arupí umái kawé'á kwéumatinkaamba mindáyave'a sé'a Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimemba anón-tantaa'a imbá pó'a minásíráyámbá mayánáe seró kwésune. ⁴ ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésewai kesávésa simái kwéasiraavo Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimewai Áánútuna kwaási amápa'a asirayámbá kwétimewe.

⁵ Áánútun-amankomo asirayámbó kwétimisa'o ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo sénááomba siráái kwétaivo Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimen-asirayamba maé'a simátimenaomba ávááraumai siráái kwétaiye. torupamáí máyáamba ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwéseмба mináímbó kwántámai síníwaimo ímo ménamo simátiminasamo ésa mináinkóná ááimba íma kawé'á umái

íséwana mináinkó íma túwa'naa íníye. miwí tááigo íma túwa'naa ínintavesa Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimewasa avora'á kwésimatimentavesa miwí ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésewai usáyaaitaraawe.

⁶ kesí kwaásiyono. kentópa'a komé'a ó'on-aimbo ímo ísaraunda-aimpinkembo sendamó é'a íma isáiyana kesááigo íma túwa'naa ínivo Áánútumo paárurain-aina'i. ímo ísaraunda-aimbo Áánútu simásímakain-aina'i. Áánútumo simásímakain-aina'i. Áánútuna aambó kwáráan-aina'i. mirán-áimbó avora'ó simátíméndamo é'a isáiyana kesááigo túwa'naa íníye. ⁷ ontóímó ímo kawé'ó umáímo sínasamo ésa íma ísámai kawé'á ónááovo kawé'ó umáímo sínasamo ésa ísámai kawé'á ónááowe. ⁸ moóráwaimo ímo kawé'ó umáímo aayamáímo sínasamo ésa íma ísésa tayorupanááowe. ⁹ miráumai torupamáí máyayampimba ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo síya'o é'a mináinkóná ááimba íma isánááomba keáínkáámbá sénááowe. ¹⁰ amápa'-marava'a sáwíva-kwaasi mésa ó'on-o'on-aimba kwésemba mináinkóná ááimba kwáyáivo ¹¹ moóráwai kwenááivinken-aimba sína'a sé'a imáyáa é'a ó'on-daopaken-kwaasiye senaná kentávéna imáyáa éna ó'on-daopaken-kwaasiye síníye. mirámó kwésen-ainko íma túwa'naa íníye. miráumai torupamáí máyáamba ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésemba mináinkó íma túwa'naa íníye. ¹² Áánútun-amankomo kwétaaintimin-asirayamba mayánááomba aamoí é'a pó'a Áánútuna kwaási kawé'á umátínkáin-asirayamba tiráái kwétaina'a mairé'a Áánútuna kwaási

kawe'á umátínkáaro.

¹³ mindáyave'a ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésewai Áánútumpa'a áísaa íyana mináímbó kwántámaimo simátimenaontavena asirayámbá timíniye. ¹⁴ Áánútun-amankomo

asirayántáámó símakaisataamo ó'on-aimbo ímo ísaraunda-aimpinkembo Áánútuntaveta námúnaa kwésundaya sóikakenta kwésumpo kentáási imáyáao úwoisankaamba umái kwémaiye.

¹⁵ mindáyaveta maaráyá ónaumne. Áánútun-amankomo asirayántáámó símakaimba ó'on-aimbo ímo ísaraunda-aimpinkenta Áánútumpata námúnaa séta kentáá sááivinkenkwarata sénaumne. ó'on-aimbo ímo ísaraunda-

aimpinken-ima séta kentáá sááivinken-igwarata sénaumne. ¹⁶ ó'on-aimbo ímo ísaraan-

aimpinkembo Áánútumpa'a námúnaa kwése'a kwenáwí'a mósá máraamba moóráwaimo úwoi-kwaasimo miráwaina ááimbo ímo awánaraiwaimo keinárawa'o torupamáimo máyáampimbo ménamo éna kwésen-ainkona ááimba íma ísaraindayavena póna íma kanaán-umai áraitavaiye síniye. ¹⁷ ó'on-aimbo ímo

ísaraan-aimpinkembo Áánútumpa'o námúnaamo kwéseмба kawe'án-ivo mináínkóná ááimba íma ísaraindawaiмба mináínkó íma asirayámbá amíniye.

¹⁸ ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwéseмба évaka-tawai kwésevo kemá ó'on-aimbo ímo ísaraunda-aimpinkembo kwésunda sáwíva-tawai kwése'a mindáyave'a Áánútumpa'a súwi kwésune. ¹⁹ ánivo Áánútuna kwaási torupamáimo máyáamba ó'on-aimbo ímo ísaraunda-

aimpinkembo ayáátáár-aimbo kwésunda sáwíyan-tantaa'an-ivo ísaraan-aimpinkembo asirayámbá timínín-aimbo ákí-aimbo kwésunda mindá anón-tantaa'an-iyé.

²⁰ kesí kwaásiyono. iyámpóímo ímo kawer-ímáyáámó ontembá íma mirá é'a táákaevayan-kwaasimo onten-ímáyáá oró. umarambó ímo sáwí-imayaamo ontembá mirán-oro. ²¹ naaóvá'á Áánútun-aai aúváí-kwandaavimba agaimaréna séna

Ísóigo séna kesí kwaási kesáái íma ísaraamba pó'a simátimenaumne. ó'on-aimbo kwésewai simátíménasa miwí tááivinkemba simátimesa sáwí'a umátinkaiyasa pósa kentávésa íma imáyáa ésa kesáái íma isánááowe

agaimaréna siráiyé. ²² naaóvá'á Áánútu mirá éna kwená kwaási kwenáái ímo ísarowai kwená asirayámbá agaráátinkomba awánaraantemba Áánútun-aaiyavesa íma áraire kwésiyawai ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésen-aimba isésa sésa Áánútuna asirayámpínkémbá kwésewe sénááowe. ánivo Áánútu simátímakain-aimba kwésimatimemba Áánútun-aaiyavesa áraire kwésiyawai isésa sésa Áánútuna asirayámpínkémbá mirá kwésewe sénááowe. ánivo Áánútun-aaiyavesa íma áraire kwésiyawai isésa íma mirán-áímbá kwésewe.

²³ Áánútuna kwaási torupamáí máyaiyampimba amáparawaimo ó'on-o'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo síyasamo úwoi-kwaasimo Áánútun-aaiyavesa ímo áraire síyan-kwaasimo usávé'maimo

isésamo ésa maawí uwo'aó-kwaásímán-owe sénááowe. ²⁴ áńivo amáparawaimo Áánútumo simátímakain-aimbo avora'ó síyasamo úwoi-kwaasimo Áánútun-aaiyavesa ímo áraire síyan-kwaasimo usávé'maimo isáíyanamo éna mináínkó tirumbá airaráínasa sáwí'a uráumne sésa ²⁵ miwítí aúpá-sáwí-ímáyáá avora'á mémaresa Áánútu aúranka'a kívairesa kwená imáyáa mósá marésa sésa árai'a keinárawapimba Áánútu máyáíye sénááowe.

Áánútuntavai imáyáa ésa torupamáí maíyanka'a arupí umái máéro siráin-kwasai.

²⁶ kesí kwaásiyono. kemó sún-da-ainkona ááimba maarán-áímbán-íye. Áánútuntave'a imáyáa é'a torupamáí maíyanka'a moóráwai maarán-íyá sénaumne sínana moóráwai Áánútun-qaiinken-aimba simátiminana moóráwai Áánútumo agarááránkaraimba simátiminana moóráwai ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkemba sínana moóráwai mináímbó kwántámai sína'a miráumai Áánútuna kwaási asirayámbá kwétimentavai mirá úmae'a íyóro. ²⁷ ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo sénááombo é'a kaumbo-káé-kwaasiye su'mai sé'a aiva'á moóráwai sínda kwántámai simásuwainana kwenánaeemba moóráwaimo sínda kwántámai simásuwainana kwenánaeemba moóráwaimo sínda kwántámai simásuwaina'a mirá sénááovo ²⁸ mináímbó kwántámaimo síníwaimo ímo máyaina'o é'o ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésewaimo amáparawai túranka'a íma sé'a imáyáavinkemba

Áánútuntave'a seró. ²⁹ Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimemba kaumbo-káé-kwaasimo usásimbaimo kwésimatimemba évakarawai isé'a mináimbá taaímbai kwéisaawe. ³⁰ mináímbó ísáan-kwaasivinkembo Áánútumo moóráwaimbo simáminanamo éna kwésimatiminda-kwaasigo kwenáái ánásainana moóráwai usásinena simátiminiye. ³¹ Áánútumo aai simátímakaiwai amápa'a sé'a moórá-morawai moórá-mora-tawai símae iyé'a pó'a amáparawai isé'a asirayámbá mayánááowe. ³² Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimewai kwésemba kentí imáyáarare su'mai kwégarakwiyovo mirán-oro. ³³ kawer-ímáyáámó kwée'o paru umáímo máyáamba Áánútumba aráái kwétaivo simátímén-aimba kárakwiyoro.

Áánútuna kwaási amápa'-naopa'o torupamáimo máyáamba maará kwéowe. ³⁴ torupamáí máyáampinkemba aaraí íma aai kwésewe. Áánútun-aai aúvái-kwandaavinkembo siráintemba aaraí íma kárakwiyonaaowe. ³⁵ mindáyave'a torupamáí máyáampinkemba aaraí aai sevó sésa moórá-ainkona ááimba tísaa ónáe sésamo ésa miwítí naaúmpa'a tuwai'máá'a tísaa ónááowe. ³⁶ kentí imáyáavinkembo mirámó kwéomba Áánútun-aai keinárawapinkene su'mai íma paáruraisa'a keináraware su'mai ímanivo ó'on-o'om-baravaken-kwaasigwara'a ísaraavo miwímó torupamáimo mésamo ontembá mirán-oro.

³⁷ keinárawapinkemba évakarawai kesávésa sésa Áánútumo siráin-aimba ísarqundawai úne kwésiyawaiye évakarawai kesávésa

sésa Áánútu asirayámbá símakaiwai úne kwésiyawaiye mirámó kwésewai maanáúvámó agaimáímo timúndavimba awáné'a sé'a mináímbá Ísóigo asiramái siráin-aimban-iyé sénéááovo ³⁸ maanáúvámó agaimáímo timúndamo ímo isé'o é'a miwí tááigwara'a íma ísáaro.

³⁹ kesí kwaásiyono. Áánútumo simátímakain-aimbo simátímimba asirayán-ímáyáá é'a simátíma'mae iyé'a ó'on-o'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwéseмба íma aambá áúmbaraaro. ⁴⁰ ánivo amápar-aimbo kwéseмба íma sáwívar-aimba sé'a paru umai arupí umai máéro.

15

Ísumba pukáimpinkemba usásinankarain-kwasai.

¹ kesí kwaásiyono. áséi-kwasai kosimátímakaunda-aimba moórágwara'a simátíménda ísáaro. mináséi-kwásáiyávé'a áraire sé'a tátoke'a asiramái máyáawe. ² asiramáímo táto'mae iyé'o é'a kawer-ámbá kwa'maé iyónááovo tóikakene su'mai áraire siráambo é'a kawer-ámbá íma kwa'maé iyónááowe.

³ aiva'á Áánútu mináímbá simásimuwa'a kembá simátímakaunda anón-aimba póna Ááúnútun-aaí aúvái-kwandaavimba agaimarésa siráantemba sáwí-imayaaya maisiyuwáníntavena Ísu Káráisiti puwúwasa ⁴ utámárówana kae'-nó'wáámbá kwaúwana Áánútu pukáimpinkemba usásinankaraiye. mináímbá Áánútun-aaí aúváivimba agaimarésa siráawe. ⁵ Ísu Káráisiti

pukáimpinkemba usásinena Pítaa aúranka'a paáréna kwená kwayó-kwáásí túranka'a paáréna ⁶ moórá-tawai sáwíva-kwaasi kwesé kwénaauwai 500 kwaasi túranka'a paáruraiye. minkwáásívínkémbá sáwívarawai úwoi túvamai máyáawasa évakarawai pukáamba minkwáásí túranka'a paáréna ⁷ Yémési aúranka'a paáréna kwená aantá-kwaasi amáparawai túranka'a paáréna ⁸ naaémba kemá Póro kesúranka'a paáréna Ísu Káráisiti kwená kwaási-i'a umásinkainkwae-imayaa íma uráunda kembá kwená kwaási-i'a umásínkaraiwai súranka'a paáruraiye. ⁹ ááéma Ísu Káráisitina kwaási sáwí'a umátínkaraunda pó'a Ísóigona aantá-kwaasivinkemba kemá kíto-kwaasi úne. íma kanaán-uraunda pósa kentáv'é'a Ísóigona aantá-kwaasima óne sembá uwó-áímbá kwésewe-imayaa kwéune. ¹⁰ ánivo Áánútu úwoi súwa'naa uráimba pó'a Áánútumo kesáái simátiminkwae séna si'mákaiwai ówánana kwemá úwoi súwa'naa úwa'a íma úwoi mé'a asirayám-báyái mayááwánana kesí mayáígó ó'owiti mayáígómbá usáyaaaitaraivo keyáá mimbáyái íma mayááwánana Áánútu súwa'naa ena kesé máyowa'a mimbáyái mairáumne. ¹¹ kemó áséi-kwasaimo simátimewanda-aimba isé'a miwímó simátímún-aimba mimbórá-áímbá pó'a isé'a áraire siráawe.

púwón-kwaasi usásinanaaon-kwasai.

¹² Áánútu Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba usásinankarain-ainta simátimundaya

keinárawapinkemba évakarawai sé'a púwón-kwaasi íma usásinanaaowe kwésemba nóra séra kwéseo. ¹³ púwómpinkembo ímo

usásinanaaonkakai Áánútu Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba íma usásinankaraisino.

¹⁴ Áánútumo Káráisitimbo pukáimpinkembo ímo usásinankarainkakai simátimunda-ainta úwoisankaamba umágwisa'a minúwóísánkáán-áíntáv'é'a áraire sesinó. ¹⁵ púwómpinkembo

ímo usásinanaaonkakai Áánútu Káráisitimba pukáimpinkemba íma usásinankaraisino. Áánútu Káráisitimba pukáimpinkemba usásinankaraiyemo simátimundaya ánivo mináímbó kamparáímbó inkákái Áánútumo uráintaveta kamparáíntá simátiyuwasino. ¹⁶ púwómpinkembo

ímo usásinanaaonkakai Áánútu Káráisitimba pukáimpinkemba íma usásinankaraisino.

¹⁷ Áánútumo Káráisitimbo pukáimpinkembo ímo usásinankarainkakai úwoi-aintave'a áraire sewaná sáwí-imayaa kempímbá úwoi kwáyáisino.

¹⁸ moórá-ainkwara'a simátimenaumne. Áánútumo Káráisitimbo pukáimpinkembo ímo usásinankarainkakai Káráisitiye tarúmaimo mésamo pukáawai pukáampinkemba íma usásinesa Áánútuna egwaa'á íma maésa sáwí-ayampa'a máésino. ¹⁹ marapá'á máyaundara'a séta púwóndavinkemba usásineta kwíyómpa'a Ísu Káráisitiye ménaundaya amu'maréta máyaumne-aimbo kamparáímbó súndarakaiya marapá-kwáásí kentáá suwíráái sésa tirumbá umásínkáasino.

²⁰ árair-aimba maarán-áímbán-iye. Áánútu Ísu

Káráísitimba pukáimpinkemba usásinankaraiye. púwón-kwaasivinkemba aiva'á kwemá usásinkaimba pósa naaémba púwón-kwaasi usásinanaaowe. ²¹ aiva-kwáásígó áwí'a Áándamu kwemá sáwí'a uráimba pósa púwón-amba amáparawai kwégwaraavo moóra-kwaasigo áwí'a Káráísiti kwemá kawe'á uráimba póna amáparawai púwómpinkemba usásintinkaniye. ²² amáparawai Áándamun-aísaavutantamba uráundawai póta kwévuvundayaanivo Ísu Káráísitina kwaásiya póta púwóndavinkemba usásinanaundayaawe. ²³ Áánútu siráin-kanaa tínata púwóndavinkemba usásinanaundayaawe. aiva'á Áánútu Káráísitimba pukáimpinkemba usásinankaraimba póna Káráísiti marapá'á kumíndara'a Áánútu Káráístina kwaásiya púwóndavinkemba usásisinkainanaya ²⁴⁻²⁶ mindá ánásainda-kanaa Ísu Káráísiti kárákwiyinana Áánútu sínana Káráísiti kwená namuro-kwáásí usáyaaítana ó'owimo sáwí-mayaira'o kárákwiraam-bayaiye ó'on-o'o-sawi-asirayane ánásasuwena púwón-amba ánásasuwena mirámó índa kwená namuro-kwáásítí asirayámbá ánásasuwena Áánútuntavena séna kesivoó amápa-tantaaka'a kárákwiyuwo síníye. ²⁷ Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna

Áánútu kwembá amápa-tantaa'a usáyaaítamai-i'a umánkaraiye agaimaréna siráivo Káráísiti Áánútumba íma usáyaaítaniye. Áánútu sínana Káráísiti

amápa-tantaa'a usáyaaitaniye. ²⁸ Áánútu Káráísitimba amápa-tantaa'a usáyaaitamai-i'a umánkaraindara'a Káráísiti Áánútu ááninko Áánútuntavena séna emá amápa-tantaa'a usáyaaitamai-i'a umásinkaandawai po kenká'á kárákwiyniyone sínana Áánútu amápa-tantaa'a kárákwiyniye.

²⁹ évakarawai sésa púwómpinkemba íma usásinanaaowe kwésembanivo pukáan-kwaasiyavesa imáyáa ésa mono'-nómbá pékaawe. púwómpinkemba íma usásinanaaowe-aimbo árar-aimbo inkákái pukáan-kwaasiyavesa íma imáyáa ésa nombá péráasino. ³⁰ púwóndavinkembo ímo usásinanaetaraiya moórá-mora-naopa'a sínkamonaé kwéempa'a áséi-kwasai kosimátíma'mae'a íma nááúsino. ³¹ kesí kwaásiyono. keináraware kewé kentáásí Ísóigo Ísu Káráísitiye tarúmai méta keinárawatave'a aamoí kwéunda mirámó árai'o úndantemba aasiyaasi-táwai imáyáa é'a sé'a ívékaamba sínkamiya'a púwóno-imagaa kwéunda mindágwara'a árar-aimban-iye. ³² púwómpinkembo ímo usásinanaaonkakai kemá kwaásiti imáyáavinkemba sé'a aváá-kwánkómó kwaási vándavo sésamo kwárántemba kembá miraráámbo kwéumasinkaamba maanká'á Évésasi-naopa'a máyaunda anón-umbai-yantaa'a kesópa'a tisa'á anóm-bayai kwémayaunda úwoiyave'a kwéune súsino. púwómpinkembo ímo usásinanaaonkakai kwaásiti imáyáavinkemba kwésentemba mirá séta aaváyaa puwónaunda póta ívé'a kawé-tómbá néta sirááímo táínda-ita

ónaumneya sú sino.

³³ púwómpinkemba íma usásinanaaowe kwésemba minkámpár-áintávé'a árair-aimban-iyé sevó sé'a simátíménda-aimba isé'a kárákwiyoro. évakarawai árai'a sésa sáwí'o kwéon-kwaasiyemo máyáambo é'a kawer-ámbá ivátuwe'a sáwí-amba kwaránááowe kwésevo ³⁴ púwómpinkemba íma usásinanaaowe minkámpár-áintávé'a sáwí-imayaawe sáwí-mayaiye ivátuwe'a kawer-ímáyáá oró. mirá ónááontave'a sé'a keinárawapinkemba évakarawai Áánú tunopa'a íma tiráawe kwésune.

púwómpinkembo usásinanaaomba kwíyómpa'o ménaaon-kuwawaa'an-iyé kwaasái.

³⁵ púwómpinkemba íma usásinanaaowe-imayaa é'a sísa e'a sé'a púwón-kwaasi nóra umáíya usásinesawa nóran-tuwa ma'mái usásinanaaoo-aimbo ³⁶ sísa omba sáwí-imayaavinken-aimban-iyé. puwíyampinkembo usásinanaaomba maararáámbá uráivo isé'a kígau-anayumpa'a imáyáa oro. ayumbá u'maráawana mináyúnkó ímo úwoi áruma kwiréna aáyánkarena naaémba áruma kwégwiraíye. ³⁷ toómbá ákákesa naíyampinkemba íma ó'a kwéu'maraavo ayumbá mairésa kígau úmáraawana ó'omba áruma kwikéna kwéiyiye. ³⁸ Áánútu sisaná moórá-mora-anayumpinkemba áruma kwikéna kwéanon-imba Áánútu kwená imáyáavinkemba amápa-tomba á'on-a'on-augwara-tomba makáivo ³⁹ amápa'o máyáamba mimbórá kúwawaa'a íma maréna kwaási ó'on-kugwara'a tinkéna kwaí-kwaamba ó'on-kugwara'a maréna

numamá ó'on-kugwara'a maréna noyáá'a ó'on-kugwara'a makáiyé. ⁴⁰ kwíyómpa'a ó'orantantaa'a kwáyáísana marapá'á ó'orantantaa'a kwáyáísana kwíyómpa'o kwáyáimpimba ó'orankanaagune kwáísana maramó kwáyáinka'a ó'orankanaagune kwáísana ⁴¹ aaváúvimbá ó'orasagayamba kwáísana kwíyómpimba ó'orasagayamba kwáísana okómpimbá ó'on-o'osagayamba kwáísana mirá umásaraiye.

⁴² mirámó intembá púwómpinkembo usásinanaaomba maará ónááowe. púwómbó kwéutamaraan-kuwawaa'a ánásanivo mimpínkémbá usásinanaaon-kuwawaa'a kwaíkwaí'a íníye. ⁴³ kwéutamaraan-kuwawaa'a aamoisáyán-kúwawaa'a sáwí-kuwawaa'anivo púwómpinkemba usásinanaaon-kuwawaa'a asirayán-kúwawaa'a kawé-kúwawaa'anivo ⁴⁴ kwéutamaraan-kuwawaa'a marapá'ó máyáan-kuwawaa'anivo púwómpinkembo usásinanaaomba kwíyómpa'o ménaaon-kuwawaa'an-iyé. marapá'ó máyáan-kuwawaa'o intembá kwíyómpa'o ménaaon-kuwawaa'a kwáyáiyé. ⁴⁵ mindáyavena naaóvá'á Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna

Áánútu aiva-kwáásígó áwí'a Áándamumba umánkaraimba úwauwa kwéena maininkwaasi umánkaraiye agaimaréna siráiyé. naaén-kwaasigo áwí'a Ísu Káráísiti kwaásimo aúnái'o umáímo maí'maí'o ónááon-amba kwikáiwai paáruraiye. ⁴⁶ kwíyómpa'o ménaaon-kuwawaa'a íma aiva'á paáruraivo marapá'ó máyáan-

kuwawaa'a aiva'á paáruraiye. ⁴⁷ Áánútu aiva-kwáásígómbá maranéí úmarowana naaén-kwaasigo Ísu Káraísiti kwíyómpakemba kunkáiyé. ⁴⁸ Áándamumbo maranéímó úmakain-kuwawaa'o kwáyáintemba amápa-kwaasi mirán-kúwawaa'a kwáyáivo Káraísiti kwíyómpaken-auwawaa'o kwáyáintemba kwená kwaasi mirán-kúwawaa'a kwéniye. ⁴⁹ Áánútumo maranéímó úmakain-kwaasiraambo úndantenta Káraísiti kwíyómpakewai intentá ónaumne.

⁵⁰ kesí kwaásiyono. simátíme'a sé'a Áánútumo kwíyómpa'o kárákwiraipa'a marapákén-kúwawaakwara'a íma máyaiyana kwaikwai'o ínín-tantaa'o kwáyáindava'a ánásanin-tantaako íma mimpímbá kwéniye kwésune.

⁵¹ Áánútumo aúpá'ó makénamo agaráátínkarain-aimbo simátíménda ísáaro. amápata íma puwéta úwoi méta súwawaata ó'on-kuwawaata auvínínta ⁵² mimbórá-táwai kwíyómpakemba uwíremba sínana avekáámbó tawáombo intembá avekáámbá púwón-kwaasi usásintinkainasa maí'mai'a íyata súwawaata ó'on-kuwawaata auvíníye. ⁵³ marapá'ó máyaunda-suwawaata puwónaunda-suwawaatan-ivo kwíyómpa'o ménaunda-suwawaata íma puwónaunda-suwawaata auvíníye. ⁵⁴ marapá'ó máyáan-kuwawaa'a púwón-kuwawaa'an-ivo kwíyómpa'o ménaaon-kuwawaa'a íma puwín-kúwawaa'a auvínidara'a Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna siráin-aimba paáriniye. maará séna púwón-amba ánásainana maí'mai'a ónááon-anko púwón-ankomba usáyaaaitaniye

agaimaréna súwana ⁵⁵ moóráwai séna
púwón-anko íma usáyaaitaraimba póna púwón-
ambo sáwí'o umátínkáin-asirayanko
ánásaniye

agaimaréna siráiyé. ⁵⁶ Áánútuna áamáamba
ísáe'maimo túwáan-imayaaó tátokaiye. mirámó
kwéontavena púwón-ambo sáwí'o umátínkáin-
asirayanko tátokaivo ⁵⁷ Áánútu púwón-amba ken-
táá usáyaaitamai-i'a kwéumasinkaintaawe. ken-
táásí Ísóigo Ísu Káráísiti púwón-ankona asir-
ayámbá ánásena usáyaaitaraimba póna Áánútu
mirá kwéumasinkaisata súwi kwésune.

⁵⁸ mindáyave'a kesí kwaási asiramái mé'a
íma tívón-káína'a Ísóigona mayái maimaé iyé'a
íma ivátuwaaro. Ísóigona mayái kwémayaamba
íma úwoi-mayaiman-ivo áúgwara'-mayaima
kwémayaavo maimaé íyóro.

16

*Ísóigona kwaási túwa'naa on-óntánkóná
kwaasái.*

¹ Ísóigona kwaási Yérúsaremu-naopa'a
máyaáawai toómbá íma makáawai túwa'naa
ónááomba óntamba torupé'a maarán-
oro. Kárésiyaa-marava'a Ísóigona kwaási
máyaáawai simátímakaundantemba mirán-
áimbá simátimumpo mirán-oro. ² moórá-
mora-sontaara'a moórá-kigauvin-ontamba
taaímbai Ísóigona kwaási túwa'naa ónááopa'a
maré'a kentí naaúmpimpa'a maránááomba
anómba ína'a naaémba kentópa'a komáyáana'a

Ísóigona kwaási Yérúsaremu-naopa'a máyáawai timénááon-ontamba íma avakáá-íyamba úwoi mai-timénááowe. ³ keinárawapinkemba évakarawai usásintewa'a kentópa'a komé'a aúváí agaimái timé'a ti'maráanasa Ísóigona kwaási Yérúsaremu-naopa'a máyáawai mináúváiyé torupámaranaaon-ontane maimaésa mátimenaawe. ⁴ mitáwai kemó komayánaunda-mayaimo kwáyaina'o é'a konasá miwí kesé kónááowe.

Kórinti-naopa'a kónáe siráin-kwasai.

⁵ Másétóniyaa-marava'a Áánútuna áséi-kwasai simátime'a naaónáe kwéunda pó'a mirá kósimatime'a kentópa'a komáéndama ⁶ ákírara koménaum. ayáátáákara koménaumno. ímo aampa'ó kwénaaon-kanaa uwí-nómpákén-úndámó maivaiyáíndarara ó'on-daopa'a kónaumno. ó'on-daopa'o kónáe ona'ó é'a súwa'naa íya'a kónaumne. ⁷ kentópa'o ayáátááka'o koménaemo kwésunda Áánútumo owé sína'o é'a ayáátááka'a koménaumne.

⁸⁻⁹ maanká'á Évésasi-naopa'a áséi-kwasai simátimenaunda-kwaasi sáwíva'a máyáamba pósa isésa áraire sésa asiramái ménaaowai máéwasa kesí mayáiyávésa aambá aunónááon-kwaasi sáwíva'a máyáawe. mimbáyáímó kwémayaunda toómbá áká'mai Áánútuntavesa ísámaj kaunánáe sésa torupaambá minkánáá íma tiráisa'a mé'a mimbáyáí kwémayaunda póna mintánón-kánáá ánásaina'a kónaumne.

¹⁰ moóráwai Tímótimo kentópa'o koménimba aamoí kwée'a áwa'naa oro. kemó úndantemba

Ísóigona mayái kwémayaivo ¹¹ kwentávé'a úwoi-kwaasiman-iyé íma sé'a tínaaemba umáméro. keinárawa'o tiyuwénamo kesópa'o tínimba áwa'naa íyana kesópa'a kawe'á umái tíno. kwesémo Ísóigona kwaási kentáásí kwaási kesópa'o ténááontave'a timu'maré'a máyaumne.

¹² kentáásí kwaási áwí'a Ápórosimba asiramái simáme'a sé'a Kórinti-naopa'a kentáásí kwaási kwíya-tawai esé kwaaó súnnda póna ívé'a íma kanaán-umai kwínivo aambó kwáyainanamo éna kwíniye.

¹³ kentúra'a kárákwiye'a Áánútuwe aráápamai mai'mai'a úmae iyé'a íma táá'a káína'a asiramái máéro. ¹⁴ mayáímó kwémayaamba kwaásiti imáyáa umái mayái máyáaro.

¹⁵ kesí kwaásiyono ísáaro. Ákáyaa-maravaken-kwaasi Sétevanasina akúmbá aiva'á Áánútunopa'a tiráawai Ísóigona kwaási asiramái kwétuwa'naa on-áímbá ísaraawe. asiramái simátíme'a sé'a ¹⁶ mirán-kwáásí kwésen-aimba taagwiyavé'a miwísé Áánútuna mayái asirayám-báyái kwémayaawai táái ísáaro.

¹⁷ keinárawapinkemba kaumbonárau túwí'a Sétevanasiye Vótúnetasiye Ákáisiye mindárau kesópa'a tewa'á aamoí kwéumpo keinárawa'a íma amáparawai kanaán-umai kesópa'a tewasá mindárau kesópa'o tembá aamoí kwéune. ¹⁸ mindárau kesí imáyáa aúnái'a umásinkesa kentí imáyáagwara'a mirá uráawe. mirán-kwáásí túwí'a mósá máráaro.

¹⁹ Ésiyaa-marava'a naaó'-naokemba Ísóigona kwaási keinárawatavesa kawe'á umái máéro

kwésewe. moóráwai áwí'a Ákwíra awainínkó Párisiraawe mindáraití naaúmpa'a torupamáí máyáawai Ísóigowe tarúmai máyáawai amoí ésa keinárawatavesa kawé'á umái máéro kwésewe. ²⁰ maanká'ó máyáawai Ísóigona kwaási amáparawai keinárawatavesa kawé'á umái máéro kwésewe. moórá-morawai tiyáámba tíméro.

²¹ ayááír'á kemá Póro agaimaráúmpo awáné'a kwenayáánavi'a póna kwenááiman-iye sé'a ísáaro. kemá Póro sé'a kawé'á umái máéro kwésune. ²² Ísóigompa'o ímo tirumbó améwai Áánútu sáwí'a umátinkaniye. kentáásí Ísóigo marapá'á kumíníye kwésune. ²³ Ísóigo Ísu úwoi kwétuwa'naa-intave'a námúnaa kwésune. ²⁴ Ísu Káraísitiye tarúmai máyáawa'a kembá sirumbá kwétimune.

kemá Póro súnda-aimba ánásaiye.

aúná-aimba simái tarúmakain-kwasai
The New Testament in the Kosena Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kosena long Niugini

copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kosena

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

363afe94-0b4c-5e94-bf3b-b68ce841dec7